

PSYCHOLOGIE

ONDERWIJSINSTITUUT PSYCHOLOGIE

EN KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE

RADBOD UNIVERSITEIT

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0636

© 2018 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHEROPLEIDING PSYCHOLOGIE EN DE MASTEROPLEIDING PSYCHOLOGIE VAN DE RADBOUD UNIVERSITEIT	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	6
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	13
BIJLAGEN	29
BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER.....	31
BIJLAGE 2: BEOOGDE EINDKWALIFICATIES.....	34
BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S	39
BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA	42
BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	43

Dit rapport is vastgesteld op 25-04-2018

RAPPORT OVER DE BACHEROPLEIDING PSYCHOLOGIE EN DE MASTEROPLEIDING PSYCHOLOGIE VAN DE RADBOUD UNIVERSITEIT

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2016).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN

Bacheloropleiding Psychologie

Naam van de opleiding:	Psychologie
CROHO-nummer:	56604
Niveau van de opleiding:	bachelor
Orientatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie(s):	Nijmegen
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands/Engels
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2019

Masteropleiding Psychologie

Naam van de opleiding:	Psychologie
CROHO-nummer:	60260
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Arbeid, Organisatie en Gezondheid (AOG) Gedragsverandering (GV) Gezondheidszorgpsychologie (GZP)
Locatie(s):	Nijmegen
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2019

Het bezoek van het visitatiepanel Psychologie aan het Onderwijsinstituut Psychologie en Kunstmatige intelligentie van de Radboud Universiteit vond plaats op 18 en 19 december 2017.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Radboud Universiteit
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief, (juli 2017)

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 26 oktober 2017 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Psychologie en de masteropleiding Psychologie beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. W.J. (Willem) Heiser, hoogleraar Data Theory en hoogleraar Statistical Consulting aan de Universiteit Leiden [voorzitter];
- Prof. dr. M. H. (Marius) van Dijke, hoogleraar Behavioural Ethics bij de Rotterdam School of Management van de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Prof. Dr. P.M.G. (Paul) Emmelkamp, hoogleraar Klinische Psychologie aan de Universiteit van Amsterdam, HSK en hoofdopleider van de GZ-opleiding Cure & Care Development;
- Dr. W.A. (Winnie) Gebhardt, universitair hoofddocent in Health Psychology aan de Universiteit Leiden;
- S. (Sarah) Stolwijk, masterstudent Ethics of Education en Arbeids-, Organisatie en Personeelspsychologie, Rijksuniversiteit Groningen [studentlid].

Het panel werd ondersteund door drs. E.G.M. (Mariette) Huisjes, die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

Vorbereidingen op clusterniveau

In de periode van december 2017 tot en met juli 2018 is het visitatiecluster Psychologie volgens het nieuwe NVAO kader (2016) beoordeeld. Conform dit nieuwe kader is een hoofdstuk toegevoegd aan de zelfevaluatie waarin studenten hun visie op de opleiding geven en een 'ontwikkelgesprek' toegevoegd aan het locatiebezoek. Tijdens dit ontwikkelgesprek kan de opleiding informeel met het visitatiepanel in gesprek treden en om advies vragen over dilemma's waar de zij voor staat. Het cluster bestaat uit 26 te beoordelen opleidingen aan 11 universiteiten. Op basis van voordrachten van de betrokken opleidingen zijn panelleden geselecteerd en uitgenodigd. Vanwege de beperkingen in beschikbaarheid, conflicten met onafhankelijkheid en de hoeveelheid opleidingen die beoordeeld moesten worden, verschilden de panels en voorzitters van elkaar. De panels voor de verschillende opleidingen zijn voorgelegd aan de NVAO, die met de voorgestelde panels heeft ingestemd.

Het voltallige panel bestond uit de hieronder genoemde deskundigen:

- Prof. dr. J.M.A. (Marianne) Riksen-Walraven, emeritus hoogleraar Developmental Psychology aan de Radboud Universiteit Nijmegen [voorzitter];
- Prof. dr. W.J. (Willem) Heiser, hoogleraar Data Theory en hoogleraar Statistical Consulting aan de Universiteit Leiden [voorzitter];
- Em. prof. dr. R.W.J.V. (René) van Hezewijk, emeritus hoogleraar Algemene Psychologie, in het bijzonder de psychologie in het afstandsonderwijs, aan de Open Universiteit van Nederland [voorzitter];
- Prof. dr. M. H. (Marius) van Dijke, hoogleraar Behavioural Ethics bij de Rotterdam School of Management van de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Prof. Dr. P.M.G. (Paul) Emmelkamp, hoogleraar Klinische Psychologie aan de Universiteit van Amsterdam, HSK en hoofdopleider van de GZ-opleiding Cure & Care Development;
- Dr. W.A. (Winnie) Gebhardt, universitair hoofddocent in Health Psychology aan de Universiteit Leiden;
- Prof. dr. P.E.H.M. (Peter) Muris, hoogleraar Klinische psychologie en ontwikkelingspsychopathologie, Faculteit der Psychologie en Neurocognitie (FPN) aan de Universiteit Maastricht;
- Prof. dr. J.M. (Jules) Pieters, emeritus hoogleraar Toegepaste Psychologie met bijzondere aandacht voor leren en instructie, aan de Universiteit Twente;
- Prof. dr. W.B. (Wilmar) Schaufeli, hoogleraar A&O Psychologie aan de Universiteit Utrecht en onderzoekshoogleraar aan de KU Leuven;

- Prof. dr. K. (Klaas) Sijtsma, hoogleraar Methods and Techniques of Psychological Research aan Tilburg University;
- Prof. dr. H. (Hans) Supèr, research professor in Neurobiologie aan de University of Barcelona (Spanje);
- Prof. dr. C.P.M. (Cees) van der Vleuten, Hoogleraar Onderwijs en wetenschappelijk directeur van de afdeling Educational Development and Research aan de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences aan Maastricht University;
- A.M. (Anna) van Oosterzee, research masterstudente in Cognitive and Clinical Neuroscience aan Maastricht University [studentlid];
- R. (Robin) Siemann, bachelorstudent Psychologie aan de Universiteit Utrecht [studentlid];
- S. (Sarah) Stolwijk, masterstudent Ethics of Education en Arbeids-, Organisatie en Personeelspsychologie, Rijksuniversiteit Groningen [studentlid];
- M. (Margit) van der Werff, bachelorstudent Psychologie aan de Rijksuniversiteit Groningen [studentlid].

Secretarissen voor de diverse bezoeken waren dr. J. (Jetje) de Groof, drs. E.G.M. (Mariette) Huisjes, en dr. Erwin van Rijswoud (tevens projectleider).

Op 2 november 2017 zijn de voorzitters getraind en is met hen de visitatieopdracht, het beoordelingskader en de werkwijze besproken. Op 3 november 2017 is een startvergadering gehouden met de voorzitters, panelleden en secretarissen. Daarin is de opdracht aan het visitatiepanel, de werkwijze voor de hele visitatie en de werkwijze per bezoek besproken; tevens is het beoordelingskader doorgenomen en is afgesproken om na de eerste zes en voor de laatste vijf visitatiebezoeken met de voorzitters, vicevoorzitters en de secretarissen een ijkingsoverleg te houden. Met een panellid dat niet aanwezig kon zijn bij de startvergadering is dit op een later moment herhaald.

Visitaties en rapporten

Ter voorbereiding op de visitatie heeft iedere opleiding een zelfevaluatierapport geschreven. Daarnaast is door de opleiding een passend aantal eindwerken (afhankelijk van het aantal te beoordelen opleidingen) en de beoordelingsformulieren ter beschikking gesteld, alsook de cursusdossiers van geselecteerde vakken. In overleg met de voorzitter heeft de secretaris een afgewogen selectie van de eindwerken gemaakt uit het overzicht van afstudeerders van de laatste twee volledige academische jaren. Voorafgaand aan het bezoek hebben de panelleden hun vragen en kritische lezingen van dit materiaal met elkaar gedeeld en de gesprekken voorbereid.

Bezoek

De secretaris heeft in vooroverleg met de opleiding een bezoekprogramma opgesteld, waarbij de opleiding zelf verantwoordelijk was voor de selectie van de gesprekspartners. Tijdens het meerdaagse visitatiebezoek is gesproken met de inhoudelijk en formeel verantwoordelijken voor de opleiding(en), studenten, docenten, de opleidingscommissie en de examencommissie. In de meeste gevallen is ook een open spreekuur gehouden, waar in enkele gevallen gebruik van is gemaakt. Met alle opleidingen is ook een ontwikkelgesprek gehouden, waarbij de opleiding de regie had over de gespreksonderwerpen, en zelf verantwoordelijk was voor de gespreksleiding en verslaglegging. Sommige opleidingen opteerden ervoor om het ontwikkelgesprek als laatste formele onderdeel van het visitatiebezoek te houden (voor de mondelinge terugkoppeling). Anderen wilden het ontwikkelgesprek graag los van de visitatiegesprekken houden, en hebben deze op een later moment (de volgende dag of enkele weken later) gehouden. Iedere opleiding kon het ontwikkelgesprek derhalve op een voor hun zo gunstige mogelijke manier inrichten.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel. Na collegiale toetsing stuurde zij het rapport naar de panelleden. Hun commentaar is door de secretaris verwerkt en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar het bestuur van het opleidingsinstituut voor Psychologie en Kunstmatige Intelligentie, met het verzoek om eventuele

feitelijke onjuistheden te melden. De reactie van het bestuur op het conceptrapport is voorgelegd aan de panelleden en waar nodig heeft de secretaris in overleg met de voorzitter het rapport aangepast. Vervolgens is het rapport vastgesteld en toegestuurd aan het college van bestuur van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Ijking en kwaliteitsborging

Vanwege de hoeveelheid te beoordelen opleidingen, de verschillen in panelsamenstelling en de verschillende voorzitters, is expliciet aandacht besteed aan het borgen van de kwaliteit en consistentie van de oordelen. Zo zijn de drie voorzitters gelijktijdig getraind door twee QANU projectleiders, en hebben de drie secretarissen (waarvan één tevens verantwoordelijk projectleider was) nauw contact onderhouden over de visitaties. Verder sloot de projectleider bij iedere visitatie aan op het moment dat het panel de voorlopige bevindingen ging opstellen. Zo konden de oordelen tussen de visitaties en de verschillende panels steeds worden vergeleken en geijkt.

Bij de visitaties waarbij een voorzitter voor het eerst deze rol op zich nam, was de voorzitter van de voorgaande visitatie de vicevoorzitter. Zodoende konden de werkwijze en beoordelingswijze van de verschillende panels en voorzitters goed op elkaar worden afgestemd en geijkt. Daarnaast heeft het panel twee ijkingsoverleggen gepland, waar de voorzitters, vicevoorzitters, secretarissen en de projectleider aan deelnamen. Het eerste ijkingsoverleg betrof de visitaties aan de RU, UU, MU, OU, UvA en VU; het tweede ijkingsoverleg de RUG, EUR, LEI, TIU en de UT. De basis voor het ijken was het gezamenlijk vaststellen dat de basiskwaliteit van het Nederlandse psychologieonderwijs vanuit een internationaal perspectief wordt beoordeeld. Bij het ijken zijn de voorlopige oordelen van de betrokken opleidingen per standaard besproken en vastgesteld.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een Associate Degree-programma, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de basiskwaliteit en vertoont tekortkomingen op meer aspecten.

Voldoende

De opleiding voldoet over de volle breedte van de standaard aan de basiskwaliteit.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1

Bacheloropleiding

De opleiding Psychologie aan de Radboud Universiteit profileert zich als een op de praktijk gerichte studie die *scientist practitioner* opleidt: goed toegeruste, kritische denkende psychologen die theorie en praktijk met elkaar kunnen verbinden. Hiertoe biedt de bacheloropleiding als basis een breed overzicht van de psychologie aan, met diepgang in drie leerlijnen: Brein & Cognitie, Ontwikkeling en Psychische Gezondheid en Gedrag & Omgeving. Voor elk van deze leerlijnen zijn eindkwalificaties geformuleerd op het gebied van kennis en inzicht. Daarnaast moeten de studenten beschikken over onderzoeksvaardigheden, academische vaardigheden en beroepsspecifieke professionele vaardigheden; de verschillende stadia daarvan zijn zeer helder vastgelegd in de leerlijnen en uitstekend afgestemd op de wensen van de arbeidsmarkt. Het panel concludeert dat de eindtermen voor de bacheloropleiding erg goed aansluiten bij de wensen van de arbeidsmarkt en tevens een goede basis geven voor de masteropleidingen psychologie.

Masteropleiding

De masteropleiding heeft drie specialisaties: Gezondheidszorgpsychologie, Arbeid, Organisatie & Gezondheid en Gedragsverandering. Daarmee heeft zij een smal maar duidelijk herkenbaar profiel. Voor de masteropleiding zijn vijf gezamenlijke eindkwalificaties geformuleerd op het gebied van kennis en inzicht, toepassing van kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie en leervaardigheden. Daarnaast zijn deze voor elk van de drie specialisaties geoperationaliseerd naar werkveldspecifieke eindkwalificaties. Het panel concludeert dat masterspecialisaties Gezondheidszorgpsychologie en Arbeid, Organisatie & Gezondheid bovengemiddeld goed aansluiten op de bekwaamheidseisen in de werkvelden waarvoor zij opleiden. Voor de masterspecialisatie Gedragsverandering valt dit nu nog moeilijk vast te stellen, omdat deze opleidt voor een nieuw werkveld. Wel vindt het panel de ondernemingszin die spreekt uit het anticiperen op een verwachte behoefte van de arbeidsmarkt zeer te prijzen.

Standaard 2

Bacheloropleiding

De bacheloropleiding kent sinds 2016-2017 een volledig Engelstalige en een tweetalige variant, die inhoudelijk identiek zijn. De opleiding heeft zes leerlijnen: enerzijds voor de inhoudelijke domeinen brein & cognitie, ontwikkeling & psychische gezondheid en gedrag & omgeving, en anderzijds voor de vaardigheden: onderzoeksvaardigheden, academische vaardigheden en professionele vaardigheden. De opleiding heeft een matrixstructuur, waarbij overdracht van vakinhoudelijke kennis en van vaardigheden ingenieus met elkaar verweven zijn in verticale en horizontale leerlijnen. De leerlijnen krijgen onder meer vorm in intensieve overlegstructuren van de betrokken docenten.

Het Onderwijsinstituut is er naar het oordeel van het panel uitstekend in geslaagd het onderwijsprogramma te vernieuwen, mede op basis van de adviezen uit de vorige visitatieronde. Het panel is met name zeer te spreken over de sterke verwevenheid van zich steeds verder verdiepend theoretisch onderwijs en vaardighedenonderwijs. Zowel de docenten als de studenten stralen enthousiasme en esprit de corps uit, ook na een hectische periode met sterk schommelende studententaallen en een vrij abrupte invoering van Engelstalig onderwijs. Het didactisch ideaal van *scientist practitioner* is goed geworteld en wordt zowel door docenten als studenten met verve uitgedragen. Studenten krijgen een goede begeleiding en de werkvormen zijn gevarieerd. Het panel constateert dat de bacheloropleiding systematisch uitsteekt boven het basisniveau dat verwacht mag worden. Een punt van zorg is wel de werkdruk voor docenten, juist omdat zij zo gemotiveerd zijn. Het panel heeft vastgesteld dat bestuurders en managers zich bewust zijn van dit afbreukrisico en juicht hun ambitie om de werkdruk te beteugelen van harte toe.

Masteropleiding

De drie masterspecialisaties bestaan uit cursorisch onderwijs aangevuld met een stage en masterscriptie. Het panel constateert dat de programma's voor de specialisaties Gezondheidszorgpsychologie en Arbeid, Organisatie & Gezondheid zonder meer voldoen om de studenten voor te bereiden op de eindkwalificaties. Bij het programma Gedragsverandering is dat in de ogen van het panel niet evident. Hoewel de ondernemingszin en het maatschappelijk engagement waarmee deze nieuwe masterspecialisatie is opgezet lof verdienen, is de balans in dit programma naar de mening van het panel nu nog te veel doorgeslagen naar training in persoonlijke vaardigheden. Het panel adviseert het Onderwijsinstituut om te onderzoeken hoe de theoretische grondslag in dit programma kan worden versterkt, zodanig dat erop kan worden gereflecteerd in de eindwerken. Het panel waardeert dat het Onderwijsinstituut heeft besloten studenten voor de GZP-masterspecialisatie te selecteren. Dit brengt de instroom in deze masterspecialisatie in overeenstemming met de capaciteit van de GZ-opleiding waar zij voor opleidt en lost zo de te lange wachtlijsten op.

Standaard 3

Bacheloropleiding

Naar aanleiding van de vorige visitatie is het toetsbeleid drastisch herzien. Er wordt nu intensief getoetst, met gevarieerde toetsvormen. Alle eindkwalificaties per cursus worden herhaaldelijk beoordeeld, soms in samenhang met elkaar en meer dan eens per cursus. Een toetsbeleid, toetsprogramma en een toetsmatrix bewaken de validiteit van de toetsing. Het panel is onder de indruk van alle verbeteringen die zijn doorgevoerd bij de toetsing in de bacheloropleiding. Dat men nu met het oog op werkdruk en kosten het toetsen weer minder intensief wil maken (door gevarieerde toetsvormen meer over cursussen te spreiden, zonder echter over het geheel aan variëteit in te boeten), vindt het panel getuigen van reflexief vermogen en lijkt haar alleszins billijk. Het panel adviseert het Onderwijsinstituut om door te gaan met het verkennen van de mogelijkheden voor digitaal toetsen, efficiencyverhoging en formatief toetsen door *peer review*.

Masteropleiding

Voor de masteropleiding heeft het panel enkele problemen geconstateerd bij de beoordeling van stages en masterscripties. Het meest zwaarwegend daarvan is dat de eindwerken bij de specialisatie Gedragsverandering niet getoetst worden als proeven van academische bekwaamheid, maar als stageverslagen die vooral voor de opdrachtgever van de stage begrijpelijk en aantrekkelijk moeten zijn. Een ander punt van zorg is de relatief grote invloed van externe beoordelaars op het eindcijfer bij twee van de drie masterspecialisaties. Deze acht het panel niet juist, omdat de externe beoordelaars niet examenbevoegd zijn. De situatie lijkt tevens in de hand te werken dat bij Gezondheidszorgpsychologie één op de vijf masterstudenten cum laude afstudeert. Dat aantal is, gezien de inhoudelijke kwaliteit van de afstudeerwerken, te hoog en zorgt voor ongewenste cijferinflatie. Ten slotte zijn er grote verschillen tussen de toetsprocedures van de verschillende masterspecialisaties, die niet expliciet onderbouwd zijn.

In de eerste plaats vanwege de zwaarwegende niet-academische criteria waarop masterscripties Gedragsverandering worden beoordeeld en daarnaast vanwege de grote rol van externe beoordelaars in de totstandkoming van de eindcijfers bij de masterspecialisaties Gedragsverandering en Gezondheidszorgpsychologie, de cijferinflatie die hieraan gerelateerd is en de ongefundeerde verschillen in toetsprocedures tussen de masterspecialisaties moet het panel de toetsing van de masteropleiding als onvoldoende aanmerken. Bij de masterspecialisatie Arbeid, Organisatie & Gezondheid zijn overigens geen problemen aangetroffen. Het panel adviseert om criteria voor de beoordeling van masterscripties af te leiden van de eindkwalificaties van de opleiding, deze beoordeling los te koppelen van de stage en de stagebegeleider of -opdrachtgever hierin geen rol te geven. Het panel raadt de opleiding daarnaast aan de toetsprocedures van de verschillende masteropleidingen onderling te ijken. Het panel twijfelt er niet aan dat deze verbeteringen binnen een termijn van twee jaar te realiseren zijn.

Standaard 4

Bacheloropleiding

Het niveau van de afgestudeerde bachelors is goed. Het is het panel opgevallen dat de vijftien bachelorthesissen die het heeft bekeken alle volgens eenzelfde format waren opgebouwd, conform de richtlijnen van de American Psychological Association. De thesissen waren van constante en hoge kwaliteit, in veel gevallen zouden deze niet onder doen voor masterscripties. De leerlijn waarbij studenten gedurende hun hele bachelorstudie steeds weer hun academische vaardigheden oefenen betaalt zich hier terug. Het panel waardeert daarnaast dat tijdens de cursus *Me and my career* de bachelors leren te reflecteren op hun kwaliteiten en ambities en zich kunnen oriënteren op de keuze van een masterspecialisatie en in brede zin op hun toekomst.

Masteropleiding

Uit de masterscripties van Gezondheidszorgpsychologie en Arbeid, Organisatie & Gezondheid blijkt dat het Onderwijsinstituut er zonder meer in slaagt de beoogde eindkwalificaties voor deze specialisaties te realiseren. Het niveau van de masterscripties Gedragsverandering liet echter te wensen over. Onduidelijk is of dit aan de kwaliteit van de studenten ligt of aan de doelen die student en docent bij het schrijven van de masterscriptie voor ogen staan, namelijk niet zozeer het schrijven van een academisch georiënteerde masterscriptie, maar het maken van een aansprekend verslag voor de stage-opdrachtgever. Indien de onder standaard 3 genoemde aanbevelingen worden opgevolgd, zal naar verwachting ook dit probleem zich oplossen.

Uit gesprekken met alumni kwam naar voren dat zij tevreden zijn met hun opleiding. Ook uit loopbaanonderzoek blijkt dat er een goede aansluiting is tussen de opleiding en de arbeidsmarkt. Het panel heeft waardering voor de wijze waarop het Onderwijsinstituut de banden met alumni en het werkveld onderhoudt. Alle lof verdient ook het Plan GZ-Connectie, waarbij met gezondheidsinstellingen in de regio is afgesproken dat zij jaarlijks een deel van de afstuderende masters Gezondheidszorgpsychologie afnemen. Met dit initiatief loopt het Onderwijsinstituut vooruit op andere klinische-psychologieopleidingen in Nederland.

Het panel beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Psychologie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3: Toetsing	goed
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	goed
Algemeen eindoordeel	goed

Masteropleiding Psychologie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	onvoldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 25-04-2018

Prof. dr. W.J. (Willem) Heiser

Drs. E.G.M. (Mariette) Huisjes

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Context

De bachelor- en masteropleidingen Psychologie maken deel uit van de Faculteit Sociale Wetenschappen en daarbinnen van het Onderwijsinstituut Psychologie en Kunstmatige Intelligentie. Bij de opleidingen werken in totaal zo'n 125 docenten. Zij verzorgen het onderwijs voor 1850 studenten. De onderwijsdirecteur is verantwoordelijk voor de opleidingen. Hij overlegt regelmatig met de coördinatoren van de drie bachelorleerlijnen en de drie masterspecialisaties. Er is een opleidingscommissie voor de bacheloropleiding en één voor de masteropleiding, maar beide commissies vergaderen gezamenlijk. De opleidingen hebben samen één examencommissie, die de kwaliteit van toetsing en beoordeling bewaakt.

Na de vorige visitatie in 2012 heeft het Onderwijsinstituut verbeteringen doorgevoerd. Onder andere is er meer samenhang gebracht in de bacheloropleiding, zijn de toetsen gevarieerder gemaakt en is het aantal contacturen in de bacheloropleiding uitgebreid naar vijftien uur per onderwijsweek.

Aan het begin van het studiejaar 2016-2017 zijn twee belangrijke wijzigingen doorgevoerd: naast het reguliere programma introduceerde het Onderwijsinstituut een Engelstalig bachelorprogramma gericht op aantrekken van buitenlandse studenten, en de numerus fixus werd opgeheven. Achtergrond voor deze beslissing vormde de instroom van eerstejaarsstudenten, die net als elders in het land ook in Nijmegen geleidelijk terugliep. Het Onderwijsinstituut heeft de ambitie om door te groeien naar een internationale gemeenschap met ongeveer een derde Nederlandse studenten, een derde Duitse en een derde studenten uit andere landen.

De combinatie van het aanbieden van een Engelstalig bachelorprogramma en het opheffen van de numerus fixus resulteerde in 2016 in een onvoorziene verdubbeling van de instroom (van 337 naar 677 studenten). Vooral op Duitse studenten oefent de opleiding een grote aantrekkingskracht uit, ook omdat Duitsland zelf slechts beperkte mogelijkheden biedt om psychologie te studeren. De faculteit heeft alle zeilen bij moeten zetten om de toestroom op te vangen. Onder meer zijn extra docenten aangesteld op tijdelijke contracten en werden extra zalen ingehuurd buiten de campus, waaronder een bioscoopzaal. In 2017 is opnieuw een numerus fixus ingesteld, op 550 studenten. Bij de sluiting van de aanmeldingstermijn in januari 2016 hadden zich nog 1200 eerstejaarsstudenten aangemeld. Door de onzekerheid over plaatsing trok het grootste deel daarvan zich echter terug, waardoor het aantal eerstejaarsstudenten in 2017 opnieuw bijna halveerde tot 389.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Bacheloropleiding

De opleiding profileert zich, geheel in de traditie van haar oprichter Theo Rutten, als een op de praktijk gerichte studie. Het Onderwijsinstituut wil zijn studenten opleiden tot *scientist practitioners*: goed toegeruste, kritische denkende psychologen die theorie en praktijk met elkaar kunnen verbinden.

De bacheloropleiding biedt een breed programma, met diepgang in drie leerlijnen, welke in een indrukwekkende matrixstructuur met elkaar verweven zijn: Brein & Cognitie, Ontwikkeling en Psychische Gezondheid en Gedrag & Omgeving. Voor elk van deze leerlijnen zijn passende eindkwalificaties geformuleerd op het gebied van kennis en inzicht. Daarnaast moeten de studenten beschikken over onderzoeksvaardigheden, academische vaardigheden en beroepsspecifieke professionele vaardigheden op gebieden als gespreksvoering, testen en interventies. De theoretische stof wordt – in lijn met het ideaal van *scientist practitioners* – dus direct toegepast in praktijkoefeningen; zo wil het Onderwijsinstituut een onderzoekende houding stimuleren. Alle eindkwalificaties zijn uitgewerkt in deelkwalificaties en in verband gebracht met elkaar, de Dublin-descriptoren voor academisch onderwijs in Europa en het domeinspecifieke referentiekader zoals dat is opgesteld door de Kamer Psychologie van de VSNU.

De eindtermen zijn helder geformuleerd en komen naar het oordeel van het panel uitstekend overeen met de kennis en vaardigheden die het beroepenveld wenst, zowel in Nederland als daarbuiten. Ze geven tevens een goede basis voor de masteropleidingen, in het bijzonder bij de Radboud Universiteit maar ook bij andere universiteiten.

Het panel betreurt het dat er geen enkele eis wordt gesteld aan de kennis van studenten van de persoonlijkheidspsychologie en dat bijgevolg dit vak nagenoeg uit het – voor het overige zo complete – curriculum is verdwenen. Dit klassieke vak kan substantieel bijdragen aan de kwaliteit van de beroepsuitoefening.

Masteropleiding

De masteropleiding Psychologie aan de Radboud Universiteit kent drie specialisaties: Gezondheidszorgpsychologie (GZP); Arbeid, Organisatie & Gezondheid (AOG) en Gedragsverandering (GV). Daarmee heeft deze opleiding een smal maar duidelijk herkenbaar profiel, gericht op gezondheid en gedragsverandering, zowel in organisaties als daarbuiten.

De masteropleiding heeft vijf gezamenlijke eindkwalificaties op het gebied van kennis en inzicht, toepassing van kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie en leervaardigheden. 'Leervaardigheid' is een opmerkelijke eindkwalificatie, die getuigt van de visie van het Onderwijsinstituut dat de psychologieopleiding nooit 'af' is. De *scientist practitioners* die het ook met de masteropleiding wil afleveren blijven volgens het zelfevaluatierapport van het onderwijsinstituut (hierna 'de ZER') na het afstuderen 'gericht op de interactie tussen wetenschap en praktijk.' Naast de vijf gezamenlijke eindkwalificaties zijn er voor elk van de drie masterspecialisaties

werkveldspecifieke eindkwalificaties geformuleerd. Zo is een gezamenlijke eindkwalificatie (zoals in de ZER geformuleerd) voor alle masterspecialisaties dat studenten in staat moeten zijn om 'samen met anderen wetenschappelijk onderzoek te verrichten op het gebied van de gekozen masterspecialisatie en om kennis te integreren en toe te passen in nieuwe situaties'. Een geoperationaliseerde eindkwalificatie voor GZP-masterspecialisatie is bijvoorbeeld dat zij niet alleen 'in staat zijn verantwoordelijkheid voor eigen klinisch handelen op zich te nemen' maar ook 'inzicht hebben in de waarde en betrekkelijkheid van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek.' AOG-masters moeten bijvoorbeeld in staat zijn om 'de balans tussen wetenschappelijke kwaliteit en belangen en randvoorwaarden in de praktijk te wegen en te beoordelen.' GV-masters ten slotte moeten in staat zijn om 'wetenschappelijke kennis en bevindingen te vertalen naar praktijksituaties en specifieke nieuwe casussen of thema's.'

Evenals bij de bacheloropleiding zijn de eindtermen van de masteropleiding in lijn met de Dublin-descriptoren. De masterspecialisaties GZP en AOG sluiten naar het oordeel van het panel uitstekend aan op de bekwaamheidseisen in de werkvelden waarvoor zij opleiden. De GZP-specialisatie onderhoudt extra nauwe banden met het werkveld. Dat zij haar eindkwalificaties goed heeft afgestemd op de wensen die daar leven, blijkt wel uit het feit dat de grote GZ-instellingen in Oost-Nederland hebben toegezegd een deel van de afgestudeerde RU-masters direct na het afstuderen voor te dragen voor een GZ-opleidingsplaats (Plan GZ-connectie, zie ook onder standaard 4). Voor de masterspecialisatie GV valt nu nog moeilijk vast te stellen in hoeverre haar eindkwalificaties aansluiten bij de wensen van het werkveld. Zij ambieert immers niet zozeer mensen op te leiden voor een bestaand werkveld, maar een heel nieuw werkveld te openen, dat in een actuele maatschappelijke behoefte voorziet om gedrag van groepen mensen bij te sturen.

Overwegingen

Bacheloropleiding

De bacheloropleiding biedt een breed overzicht van de psychologie. De eindkwalificaties zijn bijzonder helder verwoord. Er is onderscheid gemaakt tussen kennis en inzicht op de drie domeinen Brein & Cognitie, Gedrag & Omgeving en Ontwikkeling & Psychische Gezondheid enerzijds en vaardigheden die studenten in alle domeinen zich eigen moeten maken anderzijds.

De ZER geeft naar tevredenheid van het panel aan hoe de eindtermen voldoen aan de Dublin-descriptoren kennis en inzicht, het toepassen van kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie en leervaardigheden. Ook passen de eindtermen binnen het domeinspecifieke referentiekader. Daarenboven concludeert het panel dat de eindtermen voor de bacheloropleiding beter dan bij andere opleidingen aansluiten bij de wensen van het beroepenveld en tevens een goede basis geven voor de masteropleidingen psychologie.

Masteropleiding

De drie masterspecialisaties geven de opleiding een smal maar duidelijk herkenbaar profiel, gericht op gezondheid en gedragsverandering.

Het panel is het met de ZER eens dat de eindkwalificaties van de masterspecialisatie GZP goed aansluiten bij de ingangseisen van de postacademische BIG-opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog of psychotherapeut. Het panel is het echter niet met de ZER eens dat de eindkwalificaties van de masterspecialisatie Gedragsverandering aansluiten bij de nieuwe post-initiële opleiding Gedragsverandering van het Radboud Centrum Sociale Wetenschappen. Afgaande op de cursusbeschrijving overlapt die grotendeels met de masteropleiding zelf. Dit is overigens geen deficiëntie van de masteropleiding, maar eerder van de post-initiële opleiding, die dus in feite niet post-initieel is.

Het panel is van mening dat de huidige en toekomstige eindtermen passen bij het niveau en de oriëntatie van een masteropleiding Psychologie. Het concludeert dat de eindtermen van de masteropleiding op adequate wijze het niveau en de oriëntatie van de opleiding beschrijven en passen bij de Dublin-descriptoren en het domeinspecifieke referentiekader.

De eindkwalificaties van de masterspecialisaties GZP en AOG sluiten naar het oordeel van het panel uitstekend aan op de bekwaamheidseisen in de werkvelden waarvoor zij opleiden. De masterspecialisaties GZP sluit daarnaast goed aan bij post-initiële vervolgoopleidingen. Voor de masterspecialisatie Gedragsverandering valt nu nog moeilijk vast te stellen of de eindkwalificaties de facto voorzien in een behoefte, omdat deze jonge specialisatie opleidt voor een nieuw werkveld. Het panel waardeert echter zeer dat het Onderwijsinstituut zich ondernemend en initiatiefrijk opstelt en dat zij anticipeert op een verwachte toenemende behoefte van overheidsinstellingen en bedrijven aan specialisten op het gebied van gedragsverandering.

De eindtermen van de masteropleiding Psychologie sluiten naar het oordeel van het panel naadloos aan bij de doelstelling van het Onderwijsinstituut om scientist practitioners af te leveren in de zin van 'theoretisch goed toegeruste, kritisch denkende en zorgvuldig onderzoekende psychologen', zoals de ZER het formuleert.

Conclusie

Bacheloropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Masteropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting:

De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (student-centred).

Bevindingen

Bacheloropleiding

Sinds 2016 heeft het Onderwijsinstituut twee parallelle bachelorprogramma's: één Engelstalig en één tweetalig Nederlands/Engels. Docenten, leerdoelen, inhoud en toetsvormen zijn voor beide programma's identiek.

De bacheloropleiding kent zes heldere leerlijnen: voor elk van de drie domeinen (brein & cognitie, ontwikkeling en psychische gezondheid en gedrag & omgeving) en de drie typen vaardigheden (onderzoeksvaardigheden, academische vaardigheden en professionele vaardigheden). De opleiding bouwt zich op van algemeen naar gespecialiseerd. Het eerste studiejaar heeft een inleidend karakter. Hier krijgen alle studenten een algemene inleiding op de psychologie (10 EC) en inleidingen op de drie domeinen Brein & Cognitie, Gedrag & Omgeving en Ontwikkeling & Psychische Gezondheid (elk 6 EC). Daarnaast oefenen ze in kleine groepen op basaal niveau onderzoeksvaardigheden (17 EC), academische vaardigheden (6 EC) en professionele vaardigheden (6 EC).

In het tweede jaar krijgen alle studenten een vervolgcursus op elk van de drie domeinen (steeds 4 EC). Hier worden theoretische inzichten toegepast op praktische vraagstukken. In practica oefenen ze verder in professionele vaardigheden. Tijdens de cursus 'Me and my career' (1 EC) reflecteren ze op hun eigen kwaliteiten, ambities en loopbaanmogelijkheden. In de tweede helft van het jaar mogen studenten twee kernthema's kiezen (zoals 'Mentale belasting en stress', 'Emotie', 'Motivatie en prestatie' en 'Eetgedrag'), waarin ze leren om praktijksituaties te analyseren en op basaal niveau interventies te bedenken. Voor elk van beide kernthema's staat 6 EC. Onderzoeks-, academische en

professionele vaardigheden worden in het tweede jaar verdiept, bijvoorbeeld door vakken als Data-analyse, Filosofie en psychologie en Psychometrie en besliskunde.

In het derde jaar gaan de bachelorstudenten zich specialiseren in een van de drie domeinen. Ze kunnen vier keuzevakken kiezen (totaal 16 EC) uit acht à negen per domein. Daarnaast kunnen 16 EC vrij invullen; ze mogen daarbij ook vakken kiezen aan een andere faculteit. Het vaardighedenonderwijs bestaat in dit studiejaar uit een cursus 'Toegepaste onderzoeksmethoden' (4 EC), 'Beroepsethiek voor psychologen', 'Professionele vaardigheden van het domein' en een verdiepend onderzoekspracticum (3 EC). Ter afronding van dit derde studiejaar schrijven studenten hun bachelor scriptie (6 EC).

Het panel vindt dat de bacheloropleiding goed in elkaar zit en effectief toewerkt naar het realiseren van de beoogde leerresultaten. De opleiding heeft een matrixstructuur, waarbij overdracht van vakinhoudelijke kennis en van vaardigheden ingenieus met elkaar verweven zijn in verticale en horizontale leerlijnen. De stof begint algemeen en verdiept zich door de studiejaren heen, waarbij de vakken op elkaar voortbouwen. Daarnaast wordt de theoretische stof direct toegepast in vaardighedenonderwijs (onderzoek, academisch en professioneel). Met deze matrixstructuur maakt het Onderwijsinstituut zijn *scientist practitioner*-visie op onderwijs concreet en zichtbaar.

Het panel heeft vastgesteld dat de literatuur die studenten bestuderen goed aansluit bij het domein van de opleiding. Voor elk van de zes leerlijnen is er een leerlijncoördinator aangesteld die de samenhang bewaakt. In hun reflectie, die onderdeel uitmaakt van de ZER, melden studenten dat er voor sommige domeinen te veel herhaling in de stof zit, wat zij als demotiverend ervaren. Maar het panel heeft zich er in gesprekken met studenten en docenten van laten overtuigen dat herhaling soms bewust is, om lastige stof stevig te verankeren, en dat overbodige herhalingen inmiddels zijn verholpen doordat docenten elkaars lesmateriaal zijn gaan vergelijken. Ook in het algemeen is er voldoende overleg tussen de docenten, zowel over de vakken die parallel aan elkaar binnen één jaar worden gegeven als over de leerlijnen door de jaren heen. Het panel vindt de wijze waarop deze leerlijnen inhoudelijk op elkaar aansluiten en met elkaar geïntegreerd zijn sterk. Het ziet dat het Onderwijsinstituut hiermee een goede vertaling realiseert van de beoogde leerresultaten in het curriculum.

De 'weeffout' in het toelatingsbeleid (als gevolg waarvan de studenteninstroom in 2016 verdubbelde en het jaar daarop weer halveerde) in combinatie met de overschakeling naar deels Engelstalig onderwijs én het feit dat de groeiende studentenaantallen van Rijksweg financieel niet worden gecompenseerd – een gegeven waarmee veel Nederlandse opleidingen te maken hebben, maar dat een opleiding met veel studenten zoals psychologie extra hard treft als een de facto bezuiniging – heeft het Onderwijsinstituut de afgelopen paar jaar voor een grote uitdaging gesteld.

Naar het panel is gebleken, heeft het Onderwijsinstituut niet erg helder gecommuniceerd over het taalgebruik in de officieel 'Nederlandstalige' track, waardoor studenten verwachtten dat zij hun studie geheel in het Nederlands konden volgen, terwijl in feite hoorcolleges en tentamens vanaf het tweede bachelorjaar Engelstalig zijn. De studenten mogen wel in het Nederlands tentamenvragen maken, papers schrijven en presentaties houden, ook de werkgroepen zijn in het Nederlands. Een petitie van tweedejaarsstudenten uit oktober 2017, waarmee zij de bestuurders vragen naast een volledig Engelstalige track een volledig Nederlandstalige track in stand te houden, vond veel bijval onder studenten. De studenten betoogden – ook mondeling tegen het panel – dat colleges minder inspirerend worden gegeven, omdat sommige docenten slechts moeizaam het Engels beheersen. Ook vinden zij dat het voor hun beroepspraktijk relevanter is om Nederlandse psychologische termen te kennen dan Engelse. Het Onderwijsinstituut heeft de wens van de studenten om de verengelsing volledig terug te draaien niet gehonoreerd, maar wel maatregelen genomen om de studeerbaarheid te verbeteren. Zo mogen de studenten nu woordenboeken gebruiken bij tentamens, zijn sommige docenten op taaltraining gestuurd en is de communicatie over de voertaal in het onderwijs verduidelijkt. Het panel meent dat het Onderwijsinstituut hiermee adequaat op de klachten heeft gereageerd. Het panel heeft begrip voor de klachten van studenten, maar ook voor de positie van

het management, dat met beperkte middelen kwalitatief hoogstaand onderwijs moet zien te verzorgen voor sterk fluctuerende studentenaantallen. Verengelsing van het onderwijs vloeit natuurlijk voort uit de ambitie van het Onderwijsinstituut om door te groeien naar een internationale gemeenschap met slechts een derde Nederlandse studenten. Het panel meent dat de problemen met het Engels van voorbijgaande aard kunnen zijn en verwacht dat de Engelstalige hoorcolleges uiteindelijk in inspiratiekracht niet zullen onderdoen voor de Nederlandse.

Het panel waardeert in het onderwijsprogramma dat studenten al in een vroeg stadium – vanaf het tweede jaar – zelf kunnen bepalen naar welke gebieden van de psychologie hun belangstelling uitgaat, en dat zij gedurende de opleiding hun voorkeuren steeds meer kunnen vormen en volgen. Het panel waardeert eveneens dat de opleiding voldoende vrije keuzeruimte biedt (16 EC) en dat studenten deze ook buiten de faculteit Sociale Wetenschappen mogen invullen. Ook dit geeft de studenten enige autonomie om vorm te geven aan hun eigen leerproces. Het panel vindt het bovendien gezond en stimulerend dat psychologen uit de cocon van hun eigen vakgebied breken.

Bijzonder aan deze opleiding is dat het onderwijs in de methodologievakken door studenten hogelijk gewaardeerd wordt. Zo is statistiek 'het meest heldere en duidelijke vak', 'als je doet wat er gevraagd wordt, haal je het gewoon'. Het onderwijs in methodologievakken is dan ook doordacht opgebouwd, stapsgewijs, gebruikmakend van interessante literatuur, met een goede aansluiting op de onderzoekspractica en regelmatige feedback. Het panel beschouwt dit als een verdienste van de docenten, want het vergt creativiteit en zorgvuldigheid om vakken als statistiek niet een struikelblok te laten zijn.

De opleiding kent voldoende gevarieerde werkvormen: hoorcolleges, responsiecolleges, videocolleges (aanvullend), werkcolleges, practica, opdrachten aan de hand van casuïstiek, online begeleiding en hoorcolleges van gastdocenten. Elke cursus wordt schriftelijk geëvalueerd en daarnaast beoordeeld door een studentenpanel. Een samenvatting van de evaluatie-uitkomsten wordt via Blackboard met de studenten gedeeld, evenals reactie van de docent hierop. Ook de cursuscoördinator schrijft een evaluerend *teacher report*, gericht aan de onderwijsdirecteur. Na afloop van elke onderwijsperiode beoordelen studenten het onderwijs in dat jaar in een studentenjaarpanel. Jaarlijks houdt de onderwijsdirecteur een 'college-praatje' voor alle geïnteresseerde studenten en docenten waarin hij het geheel van de evaluatie-uitkomsten en de acties die op grond daarvan zullen worden ondernomen bespreekt. Het panel is onder de indruk van deze zorgvuldige evaluatieprocedure.

Masteropleiding

Het eenjarige masterprogramma (60 EC) heeft zoals hierboven vermeld drie specialisaties: Gezondheidszorgpsychologie (GZP); Arbeid, Organisatie & Gezondheid (AOG) en Gedragsverandering (GV). Elke specialisatie bestaat uit 30 tot 36 EC cursusonderwijs, aangevuld met een stage en masterscriptie (samen 24 tot 30 EC). Vooralnog worden alle drie de masterspecialisaties in het Nederlands gegeven. Vanaf het studiejaar 2019-2020 zal de voertaal bij AOG en GV Engels zijn.

De masterspecialisatie GZP heeft in 2015 besloten om studenten voor toelating te selecteren. Zij deed dit omdat de wachttijden voor de aansluitende post-initiële opleiding tot gezondheidzorgpsycholoog te lang waren geworden. Selectiecriteria zijn motivatie, gemiddeld bachelorcijfer en gespreks- en reflectievaardigheden zoals die blijken uit het selectiegesprek. Het panel heeft geconstateerd dat de selectie zorgvuldig en transparant gebeurt. Zo wordt het selectiegesprek opgenomen en kunnen kandidaten deze opname terugluisteren. Voor een goede aansluiting op de praktijk zijn medewerkers van GZ-instellingen uit de regio in een adviserende rol bij de selectieprocedure betrokken. Het grootste effect van de invoering van de selectieprocedure is zelfselectie: sinds 2015 is het aantal aanmeldingen voor de GZP-master op elk van de twee instapmomenten in september en februari gedaald van 160 naar 100 (voor 75 plaatsen). Volgens de docenten denken studenten nu beter na over hun keuze. Het panel gaat hierin mee en waardeert dat het Onderwijsinstituut zijn verantwoordelijkheid heeft genomen door de instroom in de GZP-

master in overeenstemming te brengen met de omvang van de voor de GZ-opleiding waar die voor opleidt.

Het GZP-programma bestaat uit colleges Psychodiagnostiek, Psychopathologie en Psychologische interventies en keuzevakken in gespecialiseerd vaardighedenonderwijs, een klinische stage en masterscriptie (deze laatste twee staan los van elkaar). Het panel constateert dat het studenten goed in staat stelt om aan de eindkwalificaties voor deze masterspecialisatie te voldoen. Als voertaal voor deze master is bewust voor Nederlands gekozen, ook voor de toekomst. De opleiding leidt in principe op voor de Nederlandse gezondheidszorg. Een *best practice* van deze masterspecialisatie vindt het panel dat de docenten regelmatig met elkaar overleggen en dat studenten tijdens hun klinische stage terugkomdagen hebben waarop zij met elkaar en hun docenten hun ervaringen kunnen bespreken. Dit is niet alleen leerzaam voor de stagiairs, maar verruimt ook de professionele blik van hun medestudenten.

De masterspecialisatie AOG bestaat uit een inleiding, verdiepende keuzevakken (Personeelspsychologie; Arbeid, Gezondheid & Prestatie en Organisatieontwikkeling & Gedragsverandering), drie toepassingsvakken waaruit studenten er twee kiezen (ze kunnen onder andere kiezen voor Sport & Gezondheid), en een geïntegreerde stage en masterscriptie. Het panel constateert dat net als de GZP-mastertrack ook de AOG-mastertrack studenten goed voorbereidt op het halen van de eindtermen voor deze masterspecialisatie. Het programma van de opleiding AOG is goed op orde. Een *best practice* in deze specialisatie lijkt de inleiding, die bedoeld is om alle studenten op hetzelfde niveau te krijgen onafhankelijk van hun vooropleiding. Uit gesprekken met studenten en docenten heeft het panel geconcludeerd dat de inleiding inderdaad in korte tijd studenten klaarstoomt om samen verder te kunnen, en bovendien een bindend effect heeft. Sommige studenten moeten hard aanpoten en zelf deficiënties aanvullen, maar op masterniveau zijn zij voldoende gemotiveerd om dit te doen.

De masterspecialisatie GV is een jonge loot aan de stam. Deze masterspecialisatie leidt studenten op om menselijk gedrag te beïnvloeden door in te spelen op basale, onbewuste menselijke drijfveren. Denk aan: afval opruimen, duurzame producten kopen, gezond eten of bloed doneren. Door als eerste in Nederland een masterspecialisatie met dit profiel op te zetten – inspeland op de kennisbehoefte bij overheidsorganisaties en bedrijven – heeft het Onderwijsinstituut blijk gegeven van ondernemersgeest. Het panel vindt wel dat het programma voor deze masterspecialisatie nog niet ten volle ontwikkeld is. Het bestaat uit slechts 9 EC theorie, een toegespitste training in onderzoeks-, interventie- en rapportagevaardigheden en verder praktijkopdrachten. De theoretische component in dit programma vindt het panel behoorlijk mager in relatie tot de beoogde eindkwalificaties, met name die op het gebied van kennis en inzicht.

Docententeam

Het panel heeft zich verheugd over de uitzonderlijk enthousiaste, gedreven en positief ingestelde docenten die het tijdens de visitatie heeft gesproken. De docenten zijn op de proef gesteld door de organisatorische problemen, de verplichting om in het Engels college te gaan geven, de bezuinigingen en tal van andere ingrijpende veranderingen. Maar zij maakten allerminst een uitgebluste indruk en vinden onder druk steun bij elkaar. 'Je baalt een paar dagen, maar dan zoek je elkaar op en kijkt waar de kansen liggen', zoals een van de docenten het formuleerde. De docenten zijn in dit opzicht een rolmodel voor hun studenten. Behalve enthousiast zijn ze ook deskundig: de basiskwalificatie onderwijs is een voorwaarde voor een vaste aanstelling, 90 procent van de docenten beschikt daar dan ook over. Bijna de helft van hen heeft bovendien een uitgebreide kwalificatie onderwijs. Alle docenten krijgen jaarlijks vijf uur per 0,1 fte om hun didactische of inhoudelijke deskundigheid te vergroten. Het panel is dus zeer te spreken over het docententeam, maar constateert wel dat – juist door hun bevlogenheid – een té hoge werkdruk voor dit docententeam een risico vormt. Weliswaar is de staf-studentratio in de afgelopen jaren substantieel verbeterd (van 1 docent op 40 studenten in 2011 naar 1 docent op 30 studenten in 2016), het onderwijs is ook geïntensiveerd door meer contacturen, een grotere variatie in toetsvormen, intensivering van het vaardighedenonderwijs en overgang naar het Engels. Werkdruk is dus een punt van zorg. In het gesprek met de

onderwijsdirecteur en decaan heeft het panel deze zorgen besproken, en beiden toonden zich terdege bewust van de opdracht die hier ligt.

Opleidingscommissie

Het panel constateert dat de opleidingscommissie voor de bachelor- en masteropleiding actief zijn en goed ingebed in de organisatie. Zij worden betrokken bij evaluaties en onderwijsvernieuwingen en nemen ook zelf initiatieven. Zo hebben de opleidingscommissies een aanzet gegeven tot de nieuwe onderwijsvisie en hebben zij een presentatie verzorgd over het nut van de cursusevaluaties, waarmee het responspercentage omhoog is gebracht.

Het monitoren van de onderwijskwaliteit staat in elke vergadering op de agenda; als er een urgente kwestie speelt, sluit de onderwijsdirecteur zich aan bij de vergaderingen van de opleidingscommissies en rapporteert hij terug welke acties hij heeft ondernomen op grond van het besprokene. Dat vindt het panel een positieve ontwikkeling. Ook moedigt het panel de student-leden van de opleidingscommissies van harte aan om ervoor te zorgen dat de achterban hen nog beter weet te vinden, zoals zij zich zelf reeds hebben voorgenomen. Het panel heeft vernomen dat als gevolg van bezuinigingen het aantal uren dat zowel student- als docent-leden jaarlijks worden vrijgesteld ten behoeve van het werk in de opleidingscommissies zal worden teruggebracht van veertig naar dertig. Dat vindt het panel zorgwekkend. Dertig uur jaarlijks is te weinig om de taken als lid van een opleidingscommissie naar behoren te kunnen vervullen. Het panel hoopt dat de leden verzekerd blijven van voldoende tijd.

Opleidingsspecifieke voorzieningen en begeleiding

Psychologiestudenten aan de Radboud Universiteit beschikken over eigen computerruimtes, een bibliotheek, testotheek en scriptiewerkplaats. Masterstudenten kunnen tevens gebruikmaken van het Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour en het Behavioural Science Institute, beide onderzoeksinstituten binnen de moederfaculteit van de opleiding, die een bibliotheek en labfaciliteiten aanbieden welke studenten kunnen inzetten bij hun stage- en scriptieonderzoek. Ook kunnen zij soms aansluiting vinden bij lopend onderzoek in deze centra. In het eerste bachelorjaar krijgen alle studenten persoonlijke begeleiding van een mentor, die hen helpt in de nieuwe omgeving hun weg te vinden. De mentoren zijn de docenten die het vak 'Academische vaardigheden' geven in het eerste semester en het onderzoekspracticum in het tweede semester. Dezelfde mentor begeleidt dus het hele eerste jaar dezelfde groep van ongeveer twintig studenten. Doordat de mentor de studenten in deze twee intensieve cursussen meemaakt, kan er een goed contact ontstaan en krijgt de mentor een reëel beeld van de mogelijkheden van de student. Studenten toonden zich tegenover het panel zeer tevreden over het mentoraat. In het tweede en derde bachelorjaar is de begeleiding minder intensief, maar nog steeds ruim voldoende aanwezig. Studenten die daaraan behoefte hebben, kunnen dan een beroep doen op de studieadviseur. Het panel heeft in gesprekken met studenten geconstateerd dat de studieadviseurs toegankelijk en responsief zijn. Na een adviesgesprek met een student volgen ze dit bijvoorbeeld een paar weken later spontaan op, om te vragen hoe het gaat. De cursus 'Me & my career' in het tweede bachelorjaar ervaren de studenten als behulpzaam bij hun studiekeuzes, is het panel gebleken.

Buitenlandse studenten kunnen een taaltraining volgen; tijdens studiebijeenkomsten krijgen studenten voorlichting over en begeleiding bij het maken van de juiste keuzes in hun studie. In het tweede en derde bachelorjaar kunnen studenten zich met praktische en persoonlijke vragen wenden tot een studieadviseur. Studenten met een achterstand worden door de studieadviseur opgeroepen voor een studievoortgangsgesprek. Voor studenten die extra begeleiding willen, is er een 'maatjesproject'. In het tweede bachelorjaar wordt voorlichting gegeven over studeren in het buitenland, in het derde bachelorjaar over het kiezen van een masterspecialisatie. Een beperkt aantal getalenteerde studenten kan deelnemen aan een honoursprogramma, speciaal voor psychologen. Ook voor masterstudenten zijn er voorzieningen, bijvoorbeeld aan het begin van het mastertraject de mogelijkheid om gericht deficiënties weg te werken en later om te speed-daten met stage-instellingen. Het panel constateert dat de Nijmeegse psychologiestudenten met een breed scala aan voorzieningen ruimhartig bediend worden.

Overwegingen

Bacheloropleiding

Het panel heeft gezien dat het Onderwijsinstituut een hectische periode achter de rug heeft, waarin niet alles vlekkeloos is verlopen. Met name de invoering van het Engelstalig onderwijs en de onduidelijke voorlichting hierover aan studenten van de Nederlandstalige track lieten te wensen over. Ook hebben docenten veel moeten incasseren aan werkdruk, organisatorische improvisaties en elkaar snel opvolgende vernieuwingen. Het panel ziet deze problemen als groeistuipen van een opleiding die de laatste jaren een sterke ontwikkeling heeft doorgemaakt.

Het panel heeft echter óók gezien dat het Onderwijsinstituut de aanbevelingen van het vorige visitatiepanel 2012 – bijvoorbeeld dat de bacheloropleiding doelmatig, klassiek doch niet uitgesproken activerend was – ter harte heeft genomen en er uitstekend in is geslaagd het onderwijsprogramma te vernieuwen. Zo zijn de eindkwalificaties opnieuw geformuleerd, is de beoordeling van studenten beter geborgd en is het aantal contacturen verhoogd tot vijftien per week. Het panel is met name zeer te spreken over de sterke verwevenheid van zich steeds verder verdiepend theoretisch onderwijs en vaardighedenonderwijs in doorlopende horizontale en verticale leerlijnen. De werkvormen in de leerlijnen zijn goed gevarieerd en bewust toegepast. Ook waardeert het panel de vrijheid die studenten al vanaf het tweede jaar krijgen om zelf hun interesse te vormen en te volgen, terwijl toch gegarandeerd is dat afgestudeerde bachelors voldoen aan de eindtermen.

Zowel de docenten als de studenten stralen enthousiasme en esprit de corps uit. Het didactisch ideaal van de *scientist practitioner* is goed geworteld en wordt ook door de studenten met verve uitgedragen. Veel docenten zijn bewust bezig met de kwaliteit van hun onderwijs. Dit wordt ondersteund door de uitgebreide evaluatieprotocollen, regelmatig overleg tussen docenten binnen domeinen en studiejaren en vier maal per jaar een 'broodje onderwijs', waarbij de onderwijsdirecteur informeel toelicht wat er speelt. De actieve opleidingscommissie levert eveneens een waardevolle bijdrage aan het kwaliteitsbewustzijn. Het panel beveelt het Onderwijsinstituut dan ook warm aan de leden van opleidingscommissie te koesteren en hun de ruimte (en uren) te geven om ook in de toekomst hun rol actief te blijven invullen.

Met veel genoegen heeft het panel vastgesteld dat ook een vak als Methodologie aan de RU uitstekend gegeven wordt en men erin is geslaagd het vak geliefd te maken bij studenten. De voorzieningen ten slotte zijn bewonderenswaardig goed georganiseerd, met name de persoonlijke begeleiding van studenten door mentoren en studieadviseurs en met thematische bijeenkomsten.

Alles bij elkaar genomen is het panel onder de indruk van de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving voor de bacheloropleiding en constateert dat het systematisch uitsteekt boven het basisniveau dat van een bacheloropleiding psychologie verwacht mag worden.

Eén serieuze zorg wil het panel wel uiten. Die betreft de werkdruk voor docenten. Juist enthousiaste, gedreven en kwaliteitsbewuste docenten in combinatie met een onrustige omgeving, bezuinigingen en steeds weer nieuwe ambities vormen – zoals de decaan van de Faculteit der Sociale Wetenschappen het uitdrukte – 'een giftige cocktail'. Gelukkig zijn decaan, onderwijsdirecteur en onderwijscoördinator zich bewust van dit afbreukrisico. Het panel beveelt hun met klem aan de komende paar jaar te sturen op consolidatie van al het goede dat bereikt is en geen ingrijpende vernieuwingen organisatiebreed in te voeren (al kunnen enthousiastelingen natuurlijk altijd vrijwillig en kleinschalig experimenteren). Alle maatregelen die de werkdruk voor docenten verlichten zonder de kwaliteit van het onderwijs aan te tasten juicht het panel toe. Het Onderwijsinstituut noemt in zijn zelfevaluatie extensivering van onderwijs en toetsing. Tijdens het visitatiebezoek kwam ter sprake dat ook de procedures voor het verkrijgen van de BKO en UKO mogelijk geëxtensiveerd kunnen worden door ze minder bureaucratisch te maken. Het panel beveelt het Onderwijsinstituut aan deze mogelijkheden te onderzoeken.

Masteropleiding

Het panel heeft geconstateerd dat de programma's voor de specialisaties GZP en AOG zonder meer voldoen om de studenten voor te bereiden op de eindkwalificaties. Bij het programma GV is dat in de ogen van het panel niet evident. Hoewel de ondernemingszin en het maatschappelijk engagement waarmee deze nieuwe en voor Nederland unieke masterspecialisatie is opgezet lof verdienen, is deze nog niet tot volle wasdom gekomen. De balans in dit programma is naar de mening van het panel te veel doorgeslagen naar persoonlijke vaardigheden, ten koste van het toewerken naar de eindterm 'actuele en gevorderde kennis en inzicht in de psychologie van gedragsverandering'. Hoewel het panel positief staat tegenover het didactisch uitgangspunt dat 'kennis en vaardigheden worden verworven in directe interactie met het werkveld', zal er toch eerst een gedegen theoretische basis moeten worden gelegd voordat de masterstudent in staat is om zich met een academische attitude in dit werkveld te bewegen. De 9 EC die hiervoor is ingeruimd, acht het panel te gering. Het beveelt de docenten van deze jonge masterspecialisatie aan om – nu deze de pioniersfase is ontstegen – te onderzoeken hoe deze theoretisch kan worden versterkt.

Ook in algemene zin valt er in de masteropleiding winst te behalen door onderling *best practices* uit te wisselen. Het is het panel opgevallen dat waar de bacheloropleiding één geheel is, de masteropleiding feitelijk bestaat uit drie losse 'zuilen'; de drie masterspecialisaties zitten didactisch heel verschillend in elkaar (wel of geen inleiding, veel of weinig theorie, veel of weinig keuzevakken) en ze stellen andere eisen aan hun afstudeerders. Het panel meent dat hierdoor een zekere onevenwichtigheid ontstaat in de masteropleiding. De eindkwalificaties zijn immers uniform geformuleerd voor de gehele masteropleiding en worden pas op detailniveau verschillend uitgewerkt voor elk van de specialisaties. Natuurlijk kunnen er verschillen zijn tussen de masterspecialisaties voortvloeiend uit de aard van het werkveld waarvoor zij opleiden, maar het panel adviseert de opleiding om te bewaken dat voor zover er verschillen zijn tussen de mastertracks, deze op een bewuste keuze berusten, een keuze die in de ogen van het panel op instituutsniveau gemaakt dient te worden.

Een waarschuwing wil het panel nog graag afgeven voor de rol van 'externen', niet alleen bij de beoordeling maar ook bij de selectie van studenten. Het is heel goed dat de GZP-opleiding de aansluiting zoekt met de praktijk, maar het panel beveelt aan een strikte scheiding te bewaken tussen de taken zoals begeleiding, training en feedback enerzijds, die professionals van regionale gezondheidsinstellingen uitstekend kunnen uitvoeren, en selectie en beoordeling anderzijds, die uitsluitend belegd dienen te worden bij gekwalificeerde universitaire staf.

Elk van de drie masterspecialisaties heeft sterke punten, waar de ander specialisaties hun voordeel mee kunnen doen. Bij GZP waardeert het panel dat studenten aan het begin van hun opleiding persoonlijke leerdoelen formuleren, die zij door het gehele jaar meenemen. Ook zijn hier de goede contacten met de praktijk te waarderen, de terugkomdagen voor stagiairs en het feit dat de instroom van masterstudenten is afgestemd op het beperkte aantal plekken in de vervolgopleiding. Bij AOG heeft het panel geconstateerd dat de introductie voor alle masterstudenten er verrassend goed in slaagt om iedereen in slechts één inleidende maand op hetzelfde niveau te brengen. Bij GV verdient de *entrepreneurial spirit* bewondering, en het lef waarmee deze specialisatie tracht nieuwe arbeidsmarkten te openen.

Het panel oordeelt dat de masteropleiding als geheel beschikt over de basiskwaliteiten, maar beveelt het Onderwijsinstituut aan om – nadat het de laatste jaren veel energie heeft gestoken in hervorming van de bacheloropleiding – zich nu met eenzelfde energie op de masteropleiding te richten. Er is aandacht nodig om de specialisaties meer op één lijn te brengen, *best practices* uit te wisselen en het theoretisch gehalte van de specialisatie Gedragsverandering te versterken.

Conclusie

Bacheloropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'goed'.

Masteropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting:

De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen*Bacheloropleiding*

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de vorige visitatie [‘De opleidingen maken relatief veel gebruik van meerkeuzetoetsen, waarbij de commissie de opleidingen adviseert de kwaliteit daarvan in het oog te houden.’] heeft het Onderwijsinstituut het toetsbeleid van de bacheloropleiding herzien. Er wordt nu intensief getoetst, met gevarieerde toetsvormen: werkstuk, onderzoeksverslag, essay, meerkeuzetentamen, tentamens met open vragen, presentaties, interviews, testafnames, reflectieverslag, video-opname van een gesprek. Alle eindkwalificaties per cursus worden herhaaldelijk beoordeeld, soms in samenhang met elkaar. Naast elk meerkeuzetentamen is er een andersoortige toets, om de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing te verhogen. In toetsprogramma’s is de relatie tussen eindkwalificaties, leerdoelen en toetsvorm vastgelegd. De toetsprogramma’s worden op hun beurt geijkt aan het toetsbeleid. Als norm geldt dat jaarlijks 30 procent van de tentamenvragen wordt vernieuwd, om fraude tegen te gaan. Bij de beoordeling van bachelorscripties geldt het vier-ogen-principe: naast en onafhankelijk van de begeleider kijkt een tweede beoordelaar mee om te voorkomen dat de relatie die de begeleider met de student heeft opgebouwd de beoordeling bewust of onbewust beïnvloedt.

Het panel heeft vastgesteld dat studenten goed op de hoogte zijn van de toetsvereisten, dat de examencommissie de toetsen systematisch screent en dat toetsen, formulieren en rapporten met zorg worden gearhiveerd. Om de werkdruk voor docenten te verlichten, acht het Onderwijsinstituut het noodzakelijk om na een stevige kwaliteitsimpuls nu weer iets terug te veren en het toetsprogramma te extensiveren, een besluit dat het panel alleszins kan billijken, zij het dat dit op een zorgvuldige manier moet gebeuren, zodat over de gehele linie de variëteit behouden blijft.

Masteropleiding

Het is het panel opgevallen dat er verschillen zijn in de wijze waarop de drie masterspecialisaties hun eindtoets afnemen. Weliswaar sluiten masterstudenten van alle specialisaties hun studie af met een stage en een scriptie; daarmee houden de echter overeenkomsten op. Bij GZP staan de klinische stage en masterscriptie als de student dit wenst los van elkaar (samen 30 EC), bij AOG schrijven studenten een scriptie op basis van onderzoek in de stage-organisatie, maar worden stage en scriptie los van elkaar beoordeeld (ook samen 30 EC), bij GV vallen de masterscriptie en het stageverslag samen (stage en scriptie 24 EC). Ook de beoordeling verschilt. Bij GZP beïnvloedt een externe beoordelaar – de stagebegeleider bij een GZ-instelling – 60 procent van het stagecijfer, bij AOG speelt de stagebegeleider geen rol bij het eindcijfer, maar fiatteert deze alleen dat de stage naar behoren is uitgevoerd. Bij GV ten slotte komt het stagecijfer in overleg tussen de interne en externe beoordelaar tot stand; het cijfer voor de scriptie wordt door twee onafhankelijke interne beoordelaars vastgesteld. Ook de toegekende cijfers verschillen. Bij GZP was het gemiddeld eindcijfer in het studiejaar 2014-2015 bijna een 8, bij AOG was het ruim een 7 en bij GV lag het eindcijfer rond de 7,5. Het panel heeft tijdens de visitatie niet kunnen vaststellen dat deze verschillen rechtstreeks voortvloeien uit de aard en cultuur van de masterspecialisatie en dus functioneel zijn.

Het panel is daarnaast nog op drie punten van zorg gestuit, alle bij de toetsing in de afstudeerfase. Dit zijn: de rol van externe beoordelaars bij GZP en GV, de cijferinflatie bij de GZP en de criteria op grond waarvan het eindoordeel tot stand komt bij GV.

Wat het eerste punt betreft: zowel bij GZP als bij GV hebben stagebegeleiders – professionals die bij een bedrijf of overheidsinstantie met de student-stagiair samenwerken een relatief grote invloed op de vaststelling van het eindcijfer. Zo spreekt de ZER voor de masteropleiding GZP van een 'aanscherping van de criteria voor de beoordeling door de externe stagebegeleider (60% van stagecijfer) en door de interne stagebegeleider (op basis van stagereflectieverslag; 40% van stagecijfer)' en hebben masterdocenten van GV tegenover het panel verklaard dat het stagecijfer 'in overleg met de externe begeleider tot stand komt.' Deze gang van zaken is in de ogen van het panel niet correct, eenvoudig omdat de externe stagebegeleiders niet examenbevoegd zijn, dat wil zeggen, niet door de decaan zijn benoemd om de academische kwaliteit van masterstudenten te beoordelen.

Het probleem van de cijferinflatie bij GZP hangt – naar het panel tijdens de visitatie heeft vernomen – samen met dit eerste probleem. De gemiddelde eindcijfers voor GZP-masters zijn tussen 2013 en 2015 gestegen van ruim een zeven naar bijna een acht, het aantal cum laude-afstudeerders van 11 naar 19 procent per studiejaar. Als *gemiddelden* zijn dat te hoge cijfers en te veel cum laudes, die zich niet laten verklaren door een toename in inhoudelijke kwaliteit van de eindwerken. De sterke indruk van het panel is dat externe (met name Duitse) beoordelaars debet zijn aan deze stuwning omhoog. Wellicht ook speelt de wens een rol om afstudeerders een goede start op de arbeidsmarkt mee te geven. Maar dit past niet bij een gezond toetsbeleid.

Ten slotte de beoordeling van GV-masters. Het panel heeft moeten vaststellen dat de volledige vervlechting van stageonderzoek en masterscriptie problematisch is en dat de eindwerken te veel worden beoordeeld op hun merites als verslagen voor externe opdrachtgevers en te weinig als proeven van bekwaamheid van een scientist-practitioner, geschreven vanuit een onafhankelijk academisch perspectief. Dit bleek tijdens een ingelast gesprek met de verantwoordelijke docent over twee scripties die twee leden van het panel bij hun herbeoordeling een substantieel lager cijfer hadden gegeven dan de docent. Van de vijftien criteria die de specialisatie GV hanteert bij de bepaling van het eindcijfer legden de zes wetenschappelijke kwaliteitscriteria minder gewicht in de schaal dan de overige criteria, die betrekking hadden op het stageverloop. De laatste categorie bevatte criteria zoals projectmatig werken, het maken van een goede managementsamenvatting, het geven van adviezen en het overzien van praktische implicaties. Met het als doorslaggevend beschouwen van dit type criteria verdwijnen – zo meent het panel – de beoogde eindkwalificaties voor de masterstudent uit het oog. Dit blijkt ook uit een andere casus. Bij een van de stageprojecten was de beoogde interventie mislukt. Zoiets kan uiteraard gebeuren en een nuttige leerervaring opleveren. Maar de aan deze stage gekoppelde scriptie bleef door de mislukking volledig in de lucht hangen. Van alumni vernam het panel bovendien dat een gebrek aan deskundigheid in gedragsverandering bij de begeleiders op de stagewerkvloer studenten ertoe aanzette met een lager cijfer genoeg te nemen dan zij eigenlijk meenden te verdienen, omdat de externe begeleiders het interventieonderzoek niet goed op hun waarde konden schatten.

Voor het panel zijn deze vier bovengenoemde punten – de ongefundeerde verschillen in de toetsprocedures tussen de masterspecialisaties, de criteria op grond waarvan het eindoordeel tot stand komt bij GV, de relatief grote rol van externe beoordelaars bij GV en GZP en de cijferinflatie bij de GZP – zwaarwegende problemen in de huidige beoordelingssystematiek van de eindwerken in de masteropleiding.

Examencommissie

De examencommissie controleert de toetsing op programma- en cursusniveau. Zij wijst per cursus een examiner aan, die verantwoordelijk is voor de toetsing en aan wie de beoordelaars verantwoording schuldig zijn. De examencommissie screent systematisch en steekproefsgewijs de toetsen. Het panel heeft vastgesteld dat dit zorgvuldig gebeurt en dat de examencommissie op zich goed functioneert. Wel meent het panel dat de examencommissie zich voor de masteropleiding – en dan met name de eindbeoordelingen – nog iets assertiever zou mogen opstellen. Zij zou erop toe moeten zien dat de beoordeling in elk van de masterspecialisaties op gelijke wijze tot stand komt en zij zou een onafhankelijke beoordeling van de academische kwaliteit van stages en mastertheses door benoemde examinatoren moeten stimuleren en controleren.

Overwegingen

Bacheloropleiding

Het panel is onder de indruk van alle verbeteringen die zijn doorgevoerd op het gebied van toetsing in de bacheloropleiding. Een toetsbeleid, toetsprogramma en een toetsmatrix bewaken nu de validiteit van toetsing. De beoogde kwalificaties worden op verschillende manieren getoetst en ook meer dan eens gedurende een cursus. Dit maakt de toetsing betrouwbaar; alle studenten worden in staat geteld te laten zien wat ze kunnen. De studenten weten bovendien waarop ze getoetst gaan worden. Bachelorscripties worden naast de begeleider door een tweede beoordelaar gezien en onafhankelijk gecijferd. Bij een eventuele discrepantie tussen de bevindingen van de eerste en tweede beoordelaar wordt overlegd en is de examinerator verantwoordelijk voor het uiteindelijke besluit. De examencommissie screent de toetsing systematisch, wat onafhankelijkheid garandeert. Alle eindwerken worden zorgvuldig gearhiveerd, inclusief de beoordelingsformulieren. Zo kunnen nieuwe oordelen met oude worden vergeleken. Er wordt gewerkt aan een vragenbank per vak, waarvan jaarlijks een deel wordt vervangen met het oog op fraudebestendigheid, maar ook een deel gelijk blijft met het oog op consistentie door de jaren heen.

Bovenstaande beschouwend vindt het panel dat kwaliteit van toetsing in de bacheloropleiding zeer zorgvuldig is en de basiskwaliteit duidelijk overstijgt. Dat men nu met het oog op de werkdruk en kosten het toetsen weer iets minder intensief wil maken, vindt het panel getuigen van reflexief vermogen en alleszins billijk. Het adviseert het Onderwijsinstituut om door te gaan met het verkennen van de mogelijkheden voor digitaal toetsen, efficiencyverhoging en formatief toetsen door *peer review*.

Masteropleiding

Voor de masteropleiding heeft het panel enkele problemen geconstateerd bij de beoordeling van masterscripties. Het meest zwaarwegend daarvan is dat de eindwerken bij de specialisatie Gedragsverandering niet getoetst worden als proeven van academische bekwaamheid, maar als stageverslagen die vooral voor de opdrachtgever van de stage begrijpelijke en aantrekkelijk moeten zijn. De verhouding tussen *science* en *practice* is hier uit balans. Het panel adviseert om criteria voor de beoordeling van masterscripties af te leiden van de eindkwalificaties van de opleiding, deze beoordeling los te koppelen van de stage en de stagebegeleider of -opdrachtgever hierin geen rol te geven. De afstudeerprocedure bij AOG zou hiervoor model kunnen staan. In deze procedure is een vereiste dat de stage naar behoren is uitgevoerd, wat door de stagebegeleider wordt geaccordeerd, maar vindt beoordeling van de stage intern bij de universiteit plaats. Het panel adviseert het Onderwijsinstituut tevens om te garanderen dat indien studenten stage lopen bij een bedrijf dat door een stafmedewerker van de universiteit is opgericht, deze stafmedewerker op geen enkele wijze bij de beoordeling van de student betrokken is. De masterspecialisatie GV moedigt ondernemerschap aan. Dat is te waarderen en de maatschappij vraagt ook om leveranciers van deze specifieke gedragsdeskundigheid. Maar om gedegen, goed onderlegde *scientist practitioners* af te leveren, moet de onafhankelijkheid van hun beoordeling buiten kijf staan.

De rol van externe begeleiders vindt het panel ook bij de GZP-specialisatie problematisch. Zij bepalen hier 60 procent van het stagecijfer, dat mede het eindcijfer uitmaakt — dit terwijl zij niet als examinerator zijn aangesteld. De externe begeleiders zorgen er tevens voor dat de eindcijfers bij GZP aan inflatie onderhevig zijn. Bijna één op de vijf masterstudenten bij deze specialisatie studeert cum laude af. Dat aantal is, gezien de inhoudelijke kwaliteit, te hoog en ondermijnt volgens het panel de betekenis van het predicaat. Het panel adviseert het Onderwijsinstituut om ook hier de beoordeling van masterstudenten over te laten aan degenen die hiertoe bevoegd zijn, te weten benoemde examinatoren van de universiteit.

In de eerste plaats vanwege de niet-academische criteria waarop masterscripties GV worden beoordeeld en daarnaast vanwege de rol van externe beoordelaars in de totstandkoming van de eindcijfers bij de masterspecialisaties GV en GZP, de cijferinflatie en de ongefundeerde verschillen tussen de toetsprocedures bij de masterspecialisaties moet het panel de toetsing van de

masteropleiding als onvoldoende aanmerken. Bij de masterspecialisatie AOG zijn overigens geen problemen aangetroffen. Bij GZP zal het relatief eenvoudig zijn om de onvolkomenheid in de beoordeling recht te trekken, bij GV zal dit iets meer inspanning vergen omdat het gaat om een herijking van het afstudeerproces. Daarnaast kunnen de toetsprocedures bij de verschillende masterspecialisaties beter op elkaar afgestemd worden. Het panel twijfelt er niet aan dat deze verbeteringen binnen een termijn van twee jaar te realiseren zijn.

Conclusie

Bacheloropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'goed'.

Masteropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'onvoldoende'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting:

Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Bacheloropleiding

Het niveau van de afgestudeerde bachelors is goed. Het is het panel opgevallen dat de vijftien bachelorthesissen die het heeft bekeken alle volgens eenzelfde, duidelijk format waren opgebouwd, conform de richtlijnen van de American Psychological Association. De thesissen waren van constante en hoge kwaliteit. Het panel was onder de indruk van deze eindwerken, die in veel gevallen niet onderdeden voor eindwerken op masterniveau. De leerlijn waarbij studenten gedurende hun hele bachelorstudie steeds weer hun academische vaardigheden oefenen betaalt zich hier duidelijk terug. Bij één van de vijftien bestudeerde bachelorscripties was naar het oordeel van het panel ten onrechte een voldoende gegeven. Een gesprek met de begeleider heeft uitgewezen dat deze het bij nader inzien hiermee eens was. Het panel beschouwt dit ene geval als een incident, en niet een geval dat het algehele positieve oordeel negatief heeft beïnvloed.

Het panel waardeert dat tijdens de cursus *Me and my career* de bachelors leren te reflecteren op hun kwaliteiten en ambities en zich kunnen oriënteren op de keuze van een masterspecialisatie en in brede zin op hun toekomst.

De bachelors die binnen de Radboud Universiteit doorstromen naar een psychologiemaster vinden een goede aansluiting bij deze vervolgopleiding, waarin zij cijfers behalen die zowel voor de cursussen als voor de stage en masterscriptie boven de 7 liggen.

Masteropleiding

Van de vijftien bestudeerde masterscripties vond het panel de GZP-scripties over het algemeen van goede en de AOG-scripties van voldoende kwaliteit. Het niveau van de GV-scripties was enigszins zorgelijk. Om een beter beeld te krijgen heeft het panel in aanvulling op de vijf reeds bestudeerde masterscripties van de GV-specialisatie tijdens de visitatie nog drie willekeurig gekozen masterscripties opgevraagd en bestudeerd. Er bleek geen reden om de opleiding – vanwege de kwaliteit van de masterscripties voor GV – op standaard 4 als onvoldoende te beoordelen, maar het panel wil zijn zorg op dit punt wel uitspreken. Onduidelijk is of het ietwat teleurstellende niveau van de GV-masterscripties aan de kwaliteit van de studenten ligt of aan de doelen die student en docent bij het schrijven van de masterscripties voor ogen staan, namelijk niet zozeer het schrijven van een academisch georiënteerde masterscriptie, maar het maken van een aansprekend verslag voor de stage-opdrachtgever. Indien de onder standaard 3 genoemde aanbevelingen worden opgevolgd, zal

naar verwachting ook dit probleem zich oplossen. Al met al behalen alle masterstudenten in voldoende mate de beoogde eindkwalificaties van de opleiding.

Uit gesprekken met alumni kwam naar voren dat zij tevreden zijn met hun opleiding. Zij voelen zich daadwerkelijk *scientist practitioner*. Met dit opleidingsdoel heeft het Onderwijsinstituut de tijdgeest goed getroffen, want op de werkvloer bestaat een grote honger naar *evidencebased* interventies. De afgestudeerde masters zijn hier dan ook welkom. De GZP-masters geven aan dat zij vooral dankzij de stage en het vaardighedenonderwijs goed hun weg kunnen vinden in de praktijk. De Duitse GZP-masters moeten zich aanpassen aan Duitse gezondheidszorg. De AOG-masters profiteren van de brede basis en 'frisse blik' die de opleiding hun gegeven heeft. De GV-masters zijn eveneens zeer breed inzetbaar en voelen zich behalve op een baan ook goed voorbereid op het ondernemerschap.

Loopbaanonderzoek van het Onderwijsinstituut laat zien dat 43 procent van de respondenten direct na het afstuderen een betaalde baan vindt en nog eens 27 procent binnen drie maanden. Ruim de helft van de respondenten vond werk in de gezondheidszorg en welzijnssector, daarnaast zijn onderzoek/onderwijs en het bedrijfsleven de belangrijkste werkgeverscategorieën. Uit het loopbaanonderzoek blijkt tevens dat de respondenten zich goed voorbereid voelen op de arbeidsmarkt, met name op het gebied van reflecteren, adviseren en presenteren.

Het Onderwijsinstituut onderhoudt goede contacten met het werkveld en met de eigen alumni. Omdat het graag ziet dat de alumni ook na hun afstuderen steeds de verbinding blijven leggen tussen wetenschap en praktijk biedt het zijn afstudeerders vouchers aan voor post-initiële cursussen en vrije toegang tot de bibliotheek. Daarnaast vindt jaarlijks een alumnidag plaats, waarop zo'n honderd afgestudeerden elkaar treffen. Elke masterspecialisatie heeft een eigen LinkedIn-groep waarin verschillende generaties afstudeerders inzichten en vacatures met elkaar uitwisselen. De masterspecialisaties komen elk een- of tweemaal per jaar bijeen met hun werkveldcommissie, die grotendeels bestaat uit vertegenwoordigers van de stage-instellingen en alumni. De werkveldcommissie wordt betrokken bij het herzien van de eindkwalificaties. Het panel waardeert deze inspanningen om alumni bij de opleiding betrokken te houden.

De GZP-specialisatie onderhoudt extra nauwe banden met het werkveld. In 2016 zijn het Radboud Centrum voor Sociale Wetenschappen en de grote GZ-instellingen in Oost-Nederland per convenant overeengekomen dat de laatste ieder half jaar een derde van de GZP-afgestudeerden direct na afstuderen voordragen voor een GZ-opleidingsplaats (het zogeheten Plan GZ-connectie). Het eerste cohort is in oktober 2017 met de GZ-opleiding begonnen.

Overwegingen

Bacheloropleiding

Het panel heeft geconstateerd dat de bacheloropleiding in de volle breedte de basiskwaliteit die verwacht mag worden bij het realiseren van de beoogde leerresultaten overtreft, door het constante en relatief hoge niveau van de bachelorthesissen. De opleiding bereidt studenten goed voor op de aansluitende masteropleiding.

Masteropleiding

Het panel heeft geconstateerd dat de masterspecialisaties GZP en AOG er zonder meer in slagen de beoogde leerresultaten te realiseren. Het heeft wel zorgen over het academisch niveau van de masterscripties voor de specialisatie GV. Het ligt in de verwachting dat wanneer de aanbevelingen zoals genoemd bij standaard 3 worden nagevolgd, het niveau van de masterscripties bij GV omhoog zal gaan. Al met al behalen alle masterstudenten in voldoende mate de beoogde eindkwalificaties van de opleiding, en worden ze goed voorbereid op een passende loopbaan.

Het panel heeft waardering voor de wijze waarop het Onderwijsinstituut de banden met alumni en het werkveld onderhoudt. In het bijzonder geldt dit voor het Plan GZ-Connectie, waarbij met gezondheidsinstellingen in de regio is afgesproken dat zij jaarlijks een deel van de GZP-alumni

afnemen. Met dit initiatief loopt het Onderwijsinstituut vooruit op andere opleidingen tot klinisch psycholoog in Nederland. Voor studenten is het bemoedigend dat zij meer kans hebben op een opleidingsplaats en de hechte banden tussen het Onderwijsinstituut en de regionale GZ-instellingen garanderen een goede aansluiting tussen de opleiding en het werkveld. Dat het Onderwijsinstituut erin geslaagd is deze afspraken te maken verdient dan ook alle lof.

Conclusie

Bacheloropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'goed'.

Masteropleiding Psychologie: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel beoordeelt de bacheloropleiding Psychologie aan de Radboud Universiteit op standaard 1 (beoogde leerresultaten) als 'goed', op standaard 2 (onderwijsleeromgeving) als 'goed', op standaard 3 (toetsing) als 'goed' en op standaard 4 (gerealiseerde leerresultaten) als 'goed'.

Het panel beoordeelt de masteropleiding Psychologie aan de Radboud Universiteit op standaard 1 (beoogde leerresultaten) als 'goed', op standaard 2 (onderwijsleeromgeving) als 'voldoende', op standaard 3 (toetsing) als 'onvoldoende' en op standaard 4 (gerealiseerde leerresultaten) als 'voldoende'. Het panel acht het goed haalbaar om de waargenomen tekortkomingen op standaard 3 voor de masteropleiding binnen twee jaar te herstellen.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Psychologie* als 'goed'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Psychologie* als 'voldoende'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER

1. *Inleiding*

Voorafgaand aan de visitatie van de psychologieopleidingen in Nederland heeft de Kamer Psychologie, het disciplineoverlegorgaan van de VSNU, de criteria vastgelegd waaraan naar haar oordeel de academische bachelor- en masteropleiding moeten voldoen. Zij heeft daarbij aansluiting gezocht bij de uitgangspunten van de eerdere visitatiecommissies, die respectievelijk in 1988, 1994, 2000, 2006 en 2012 de opleidingen hebben beoordeeld. De criteria sluiten tevens aan op het NIP-rapport 'De kwaliteit van de psychologiebeoefening' (NIP, 1995). Daarnaast hebben we ons bij het opstellen van de criteria rekenschap gegeven van de EuroPsy criteria (EFPA, 2015). Hierbij dient aangetekend te worden dat deze laatste uitgaan van een driejarige bachelor- en een tweejarige masteropleiding. In Nederland is gepoogd in navolging van andere Europese landen ook accreditatie te verkrijgen voor het verzorgen van een tweejarige masteropleiding voor (deelgebieden van de) psychologie. Diverse aanvragen werden weliswaar goed beoordeeld door de NVAO maar niet doelmatig bevonden door het ministerie van Onderwijs. Het ministerie beriep zich o.a. op het argument dat de vierjarige opleidingen als van voldoende niveau zijn beoordeeld en meent daarnaast dat er geen bezwaar is tegen het opnemen van specialistische studieonderdelen in de bachelorfase.

Bij de bacheloropleiding psychologie gaat het om een disciplinegeoriënteerde bachelor waarbij in de meeste gevallen sprake zal zijn van doorstroom naar een masteropleiding in een subdiscipline van de psychologie (zie de nota 'Naar een open hoger onderwijs' van het ministerie van Onderwijs, november 2000). Voor de zelfstandige beroepsuitoefening als psycholoog zal de driejarige bacheloropleiding in de psychologie geen civiel effect hebben, omdat het competentieniveau na drie jaar hiervoor te beperkt is. De nadruk in de bacheloropleiding psychologie ligt op disciplinaire academische vorming en globale kennisverwerving. De bacheloropleiding psychologie biedt daarmee een uitstekende basis om door te kunnen stromen naar een masteropleiding psychologie of naar een andere (aanpalende) masteropleiding. In nauwe aansluiting op de bacheloropleiding psychologie is de 1-jarige masteropleiding psychologie een noodzakelijke voorwaarde voor de zelfstandige beroepsuitoefening als psycholoog. Daarentegen zijn de tweejarige researchmasteropleidingen psychologie of multidisciplinaire researchmasteropleidingen, b.v. in cognitieve neurowetenschap, een noodzakelijke voorwaarde tot een verdere loopbaan in wetenschappelijk onderzoek.

In de bachelor-masterstructuur gaat het om twee afzonderlijke, eigenstandige opleidingen met ieder een eigen set doelstellingen en eindtermen. Daarbij wordt enerzijds verwacht dat de bachelor een behoorlijke keuzevrijheid kent (bijvoorbeeld in de vorm van een minor) en dat na afronding van de bachelor opnieuw kan worden nagedacht over de keuze van een master, eventueel in een andere richting of aan een andere universiteit. Anderzijds blijkt uit de argumentatie van het ministerie ten aanzien van de (on)doelmatigheid van een tweejarige masteropleiding psychologie, dat de bachelor- en masteropleiding juist in hun samenhang moeten worden gezien. De gewenste specialisatie en de voorbereiding op postacademisch onderwijs vindt immers plaats in bachelor- én masteropleiding tezamen. Daarmee verschaftte het ministerie de psychologieopleidingen een paradoxale opdracht, die heeft geresulteerd in een behoorlijke diversiteit tussen de Nederlandse psychologieopleidingen, waarbij vooral de omvang van de specialisatiefase en de omvang van de vrije keuzeruimte tussen opleidingen in de bachelorfase verschilt. Dit zal er toe leiden dat wanneer bachelorprogramma's met andere bachelorprogramma's worden vergeleken er aanzienlijke inhoudelijke verschillen worden gevonden. Dit geldt ook bij een onderlinge vergelijking van masterprogramma's. Wanneer echter de bachelor- en masteropleiding als één geheel worden bekeken, zijn de Nederlandse opleidingen onderling goed vergelijkbaar. Ook is duidelijk dat er inhoudelijk weliswaar verschillen bestaan, maar dat over het te bereiken eindniveau grote eensgezindheid heerst. Verschillen in profilering zullen zowel tussen opleidingen als binnen opleidingen (bijvoorbeeld tussen verschillende masterspecialisaties) altijd aanwezig zijn. Van belang is daarom vooral ook het academisch niveau van de eindtermen van de verschillende bachelor- en masteropleidingen.

In verband hiermee heeft de Kamer Psychologie zich op het standpunt gesteld dat bij het formuleren van de criteria de bachelor- en masteropleiding een organisch op elkaar aansluitend geheel vormen. Daarbij respecteert en accepteert zij verschillen die er in de afgelopen periode tussen de verschillende opleidingen psychologie zijn ontstaan ten aanzien van de omvang van de specialisatiefase en de omvang van de vrije keuzeruimte in de bachelorfase. Wel is de Kamer Psychologie van mening dat de bacheloropleiding psychologie - mede gezien de internationale eisen - overwegend uit psychologievakken en steunvakken moet bestaan.

2. Doelstelling en aard van de academische psychologieopleiding

Het uitgangspunt bij het opstellen van de criteria is dat de psychologie een zelfstandige opleiding is met eigen doelstellingen. Die doelstellingen zijn enerzijds ontleend aan het specifiek eigen disciplinaire karakter van de psychologie als wetenschap en anderzijds aan het veld van toepassingen waarop de opleiding studenten voorbereidt. Mede bepalend voor de identiteit van de psychologieopleiding is de internationale herkenbaarheid en erkenning ervan. In Europees kader is de studentmobiliteit in de periode 2010-2016 aanzienlijk toegenomen en diverse psychologieopleidingen bieden tevens bachelorprogramma's in het Engels aan.

In algemene zin richt de psychologie zich op de wetenschappelijke bestudering van gedrag en beleving van mensen (of dieren) in hun verhouding tot zichzelf en tot hun fysieke en sociale omgeving in een complexe, multiculturele samenleving. De psychologie is een biopsychosociale wetenschap. Observatie en analyse van intrapersonlijke en interpersoonlijke processen dienen in samenhang te geschieden met enerzijds kennis over de biologische fundering van het gedrag en anderzijds over de fysieke en maatschappelijke context waarbinnen deze plaatsvinden. Dit geldt voor alle subdisciplines van de psychologie.

De aard van de psychologie brengt mee dat in deze discipline uiteenlopende analysemodellen worden gehanteerd voor de beschrijving en verklaring van bijvoorbeeld processen van neurofysiologische, intrapsychische, interindividuele, institutionele, technologische of culturele aard. Een belangrijke taak van de psychologie is dan ook verbanden te leggen tussen de verschillende verklaringsmodellen.

Er worden diverse methoden toegepast in de verschillende gebieden van de psychologie zoals de experimentele en de quasi-experimentele methode alsmede klinische observatie, neuro-imaging, fysiologische metingen en surveys en combinaties hiervan. Kennis van verschillende veelgebruikte methoden wordt van groot belang geacht voor de academisch geschoolde psycholoog.

De psychologieopleiding bereidt de studenten voor op de psychologische onderzoeks- en beroepspraktijk. Een specifiek kenmerk hiervan is dat psychologen, net zoals medici, beslissingen nemen die het (geestelijk) welzijn en functioneren van individuele personen in belangrijke mate kunnen bepalen. Kennis over de ethiek van onderzoek en professioneel handelen is daarom onontbeerlijk. Kennis en ervaring met ICT-middelen zoals ingezet bij zorg via internet (e-Health) is ook van groot belang.

3. Gevolgen voor de inhoud van de opleiding

Voorgaande uitgangspunten leiden ertoe dat de psychologieopleiding, naar het oordeel van de Kamer Psychologie, inhoudelijk tenminste de volgende componenten dient te omvatten. Daarbij dient te worden opgemerkt dat de genoemde componenten niet per se als afzonderlijke cursus in het curriculum moeten zijn terug te vinden. De componenten kunnen ook als onderdeel van (meerdere) andere studieonderdelen in het curriculum worden aangeboden.

In de Bachelorfase:

a. inleidingen in de belangrijkste deelgebieden van de psychologie, met name de biologische psychologie, de cognitieve psychologie, de ontwikkelingspsychologie, de sociale psychologie, psychodiagnostiek en psychopathologie.

- b. de steungebieden: geschiedenis van de psychologie, wetenschapsfilosofie, ethiek, methodenleer en data-analyse en statistiek;
- c. onderwijs en oefening in de methoden van de psychologische wetenschap en het psychologische onderzoek (doorlopen van de empirische cyclus) en van de beroepspraktijk; de mogelijkheid om (indien relevant en gewenst) een stevige basis te leggen om in de masterfase te kunnen voldoen aan de eisen voor de Basisaantekening Psychodiagnostiek van het NIP en de toegangskwalificatie tot de postacademische opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut, klinisch neuropsycholoog of schoolpsycholoog;
- d. naast globale kennis van de belangrijkste fundamentele deelgebieden ook globale kennis van de belangrijkste toepassingsgebieden die in de betreffende opleiding worden aangeboden;
- e. een bachelorthese, hetzij een verslag van een literatuuronderzoek, hetzij een verslag van een (klein) empirisch onderzoek.

In de Masterfase:

- a. inhoudelijke, specialistische kennis, afhankelijk van de masterspecialisatie;
- b. gesuperviseerde praktijk- en/of onderzoeksstage;
- c. (indien relevant en gewenst, mede afhankelijk van de masterspecialisatie) verdere oefening in vaardigheden voor de beroepspraktijk, zodanig dat daarmee voldaan wordt aan de eisen voor de Basisaantekening Psychodiagnostiek van het NIP en de toegangskwalificatie tot de postacademische opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut, klinisch neuropsycholoog of schoolpsycholoog;
- d. een masterthese: opzet, uitvoering en rapportage van een empirisch en/of analytisch onderzoek waarbij sprake is van een mate van zelfstandigheid.

4. Bestuurlijke en organisatorische randvoorwaarden

De Kamer Psychologie neemt als uitgangspunt dat het eigen karakter van de psychologieopleiding een zodanige bestuurlijke en organisatorische inbedding vereist dat de beslissingsbevoegdheid over het programma bij psychologen berust, met inbegrip van de examencommissie. Ten slotte acht de Kamer geregeld landelijk overleg over kwalificaties voor beroepsuitoefening en beroepsethiek tussen de psychologieopleidingen en met de beroepsvereniging van groot belang.

BIJLAGE 2: BEOOGDE EINDKWALIFICATIES

Bacheloropleiding Psychologie

Kennis en inzicht Domein Brein en Cognitie

1. Je hebt inzicht in de relaties tussen hersenen, cognitie, emoties en gedrag (Biologische psychologie, Cognitieve psychologie en Neuropsychologie), en je kunt dit toepassen op theoretische en praktische vraagstukken, op basis van actuele kennis over:

- 1.1 humane neuroanatomie en neurofysiologie;
- 1.2 cognitieve functies, zoals taal, leren, geheugen, cognitieve controle, perceptie, aandacht, emotie en sociaal bewustzijn, en de onderliggende neuroanatomische basis en neurocognitieve processen;
- 1.3 neuropsychologische stoornissen als gevolg van herseninfarct, traumatisch hersenletsel, epilepsie, dementie;
- 1.4 methoden van neurocognitief onderzoek en diagnostiek;
- 1.5 principes van somatische en neurocognitieve interventie en preventie.

Kennis en inzicht Domein Gedrag en Omgeving

2. Je hebt inzicht in de relaties tussen sociale context en gedrag (Sociale en Cultuurpsychologie en Arbeid- en Organisatiepsychologie), en je kunt dit toepassen op theoretische en praktische vraagstukken, op basis van actuele kennis over:

- 2.1 gedrag als resultante van de wisselwerking tussen het individu en de sociale omgeving en de fysieke omgeving;
- 2.2 gedrag in arbeidsorganisaties, op individueel, groeps- en organisatieniveau;
- 2.3 evolutionaire, culturele, cognitieve, affectieve en motivationele processen die ten grondslag liggen aan sociaal gedrag;
- 2.4 beïnvloeding van en door anderen, zoals in interpersoonlijke relaties en intergroepsrelaties en zoals in reclame en voorlichtingscampagnes;
- 2.5 methoden van sociaalpsychologisch en arbeid- en organisatiepsychologisch onderzoek en diagnostiek;
- 2.6 principes van sociaalpsychologische en arbeid- en organisatiepsychologische interventies en gedragsverandering.

Kennis en inzicht Domein Ontwikkeling en Psychische Gezondheid

3. Je hebt inzicht in de relaties tussen gezond functioneren, pathologisch functioneren en levensloop (Ontwikkelingspsychologie en Klinische psychologie), en je kunt dit toepassen op theoretische en praktische vraagstukken, op basis van actuele kennis over:

- 3.1 fasen van de levensloop (zoals vroege kindertijd, adolescentie, tweede levenshelft), de individuele verschillen daarin en de psychopathologie ervan;
- 3.2 ontwikkelingsprocessen die levensfasen onderscheiden of verbinden (zoals leren, veroudering), en hun mogelijke invloed op psychopathologie;
- 3.3 invloed van sociale context (zoals gezin, school, werk, cultuur) op levensloop en psychopathologie;
- 3.4 ontstaan, instandhouding en verschijningsvormen van psychische afwijkingen en stoornissen (zoals depressie, eet- en angststoornissen);
- 3.5 lichamelijke en neurologische processen, voor zover deze samenhangen met psychische afwijkingen en stoornissen;
- 3.6 methoden van ontwikkelingspsychologisch en klinisch psychologisch onderzoek en diagnostiek;
- 3.7 principes van ontwikkelingspsychologische en klinische interventie en preventie.

Onderzoeksvaardigheden

4. Je beschikt over kennis van gangbare statistische en methodologische onderzoekstechnieken in de psychologie en je kunt deze kennis grotendeels zelfstandig toepassen. Je kunt met betrekking tot alle gangbare vormen van empirisch psychologisch onderzoek:

- 4.1 een onderzoek ontwerpen waarbij je rekening houdt met de geldende theorieën en methoden van het relevante domein;

- 4.2 een onderzoek uitvoeren;
- 4.3 onderzoeksdata analyseren en interpreteren door gebruik te maken van gangbare technieken (zoals GLM, nonparametrische toetsen, factoranalyse);
- 4.4 een onderzoek rapporteren volgens APA normen voor onderzoeksartikelen.

Academische vaardigheden

5. Je beschikt over academische vaardigheden (analytische vaardigheden, reflectieve vaardigheden, communicatieve vaardigheden en leervaardigheden) en je kunt deze grotendeels zelfstandig toepassen op theoretische en praktische vraagstukken. Je kunt:

- 5.1 een psychologische vraagstelling of probleem systematisch ontleden in zijn elementen, aspecten en deelproblemen; hoofd- en bijzaken, oorzaken en gevolgen, feiten en meningen onderscheiden; verbanden leggen, patronen herkennen en oplossingen bedenken;
- 5.2 psychologische kennisclaims in historisch perspectief plaatsen en kritisch evalueren op basis van inhoudelijke, methodologische en wetenschapsfilosofische criteria;
- 5.3 ethische en integriteitsdilemma's in psychologisch onderzoek, diagnostiek en interventies en in de professionele omgang met cliënten, opdrachtgevers, deelnemers en organisaties herkennen;
- 5.4 mondeling en schriftelijk communiceren over psychologische vraagstukken volgens APA normen, zoals in onderzoeksverslagen, essays, adviesnotities, (poster)presentaties en debatten;
- 5.5 leemtes herkennen in de eigen kennis en vaardigheden, omgaan met (peer) feedback en aldus sturing geven aan de eigen academische ontwikkeling.

Professionele vaardigheden

6. Je beschikt op basaal niveau over professionele vaardigheden in het domein van jouw keuze (gespreksvaardigheden, testvaardigheden, interventievaardigheden en rapportagevaardigheden) en je kunt deze in oefensituaties ontleend aan de werkvelden van psychologen toepassen, rekening houdend met de spanningsvolle relatie tussen wetenschap en praktijk. Afhankelijk van jouw specialisatie, kun je:

- 6.1 behoeften en problemen van individuen, groepen of organisaties analyseren met behulp van (psycho)diagnostisch onderzoek;
- 6.2 een interview afnemen; een vragenlijst afnemen en scoren; een test afnemen, scoren en psychometrisch evalueren; bevindingen professioneel rapporteren;
- 6.3 beargumenteerd een psychologische interventie ontwerpen en/ of een bestaande interventie kritisch evalueren;
- 6.4 een globaal persoonlijk loopbaanperspectief met bijbehorende leerdoelen beschrijven, mede in relatie tot de in het werkveld van jouw specialisatie vereiste professionele competenties.

Masteropleiding Psychologie

Masterspecialisatie Gezondheidszorgpsychologie

1. Verwerven van Kennis en inzicht

De afgestudeerde master beschikt over essentiële kennis en inzicht in het beroepsveld van de psycholoog werkzaam in de gezondheidszorg. Daartoe beschikt de afgestudeerde master over:

- 1.1 goede kennis van de fenomenologie van stoornissen in gedrag en beleving, en van cognitieve neurowetenschap en gedragswetenschap met betrekking tot het ontstaan, aanhouden en beïnvloeden van deze stoornissen;
- 1.2 goed inzicht in het levensloopsperspectief: kennis en inzicht in de ontwikkeling en veroudering van het individu en van het individu in sociale contexten; kennis en inzicht in de ontwikkeling en veroudering van het brein;
- 1.3 goed inzicht in de principes die ten grondslag liggen aan verandering ten gevolge van interventiemethoden. Begrip van: sociale (gezin, sociale klasse, etnische groep) en psychologische instandhoudende factoren; beïnvloeding van pathologisch gedrag en de bijdragen daaraan van training, inzicht en therapeutisch contact;
- 1.4 goed inzicht in interventie-effectonderzoek, overzicht van onderzoeksresultaten en overzicht van evidence-based psychologische behandelingen;

1.5 goede kennis van diagnostische instrumenten voor cognitieve diagnostiek, persoonlijkheidsdiagnostiek en diagnostiek van psychische symptomen en syndromen; deze kunnen selecteren, kunnen afnemen en kunnen interpreteren. Kennis van de gebruikscondities van deze typen diagnostiek bij de verschillende cliëntgroepen;

1.6 goede kennis van de organisatie van de (geestelijke) gezondheidszorg en kennis van veel voorkomende juridische en ethische vragen die zich in de gezondheidszorg voordoen;

1.7 gedegen kennis van onderzoeksmethoden specifiek voor cliëntgebonden onderzoek.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde master kan de verschillende onderdelen van de kennis integreren en toepassen in nieuwe situaties. De afgestudeerde master beschikt daartoe over de volgende vaardigheden:

2.1 de vaardigheid zich op de hoogte te houden van actuele onderzoeksontwikkelingen op het terrein van gezondheidszorgpsychologie, en de vaardigheid zelf onderzoek op dit terrein uit te verrichten en daarover te rapporteren;

2.2 de vaardigheid om op professionele wijze een anamnestic gesprek met een cliënt/patiënt te voeren, de juiste diagnostische instrumenten te kiezen en te gebruiken en gegevens uit anamnese en diagnostische instrumenten te interpreteren en te rapporteren;

2.3 elementaire vaardigheid in het uitvoeren van de veelgebruikte 'evidence-based' psychologische interventies bij stoornissen in beleving en gedrag.

3. Communicatie

De afgestudeerde master beschikt over goede sociaalcommunicatieve vaardigheden, namelijk:

3.1 vaardigheid in therapeutische gespreksvoering, adviesgesprek, professioneel overleg met betrokkenen van de cliënt en met collega's en andere hulpverleners;

3.2 vaardigheid in zorgvuldige schriftelijke rapportage;

3.3 vermogen zich over het eigen klinisch handelen te verantwoorden en met diverse personen, groepen en media professioneel te communiceren.

4. Oordeelsvorming

De afgestudeerde master is in staat zich met betrekking tot diagnostiek, advies en behandeling afgewogen oordelen te vormen over de problematiek van cliënten die in overeenstemming zijn met vakinhoudelijke en wetenschappelijke kennis, en met sociaal-maatschappelijke en ethische waarden. Dit houdt in dat de afgestudeerde master:

4.1 beschikt over het vermogen de consequenties van het eigen klinisch handelen te overzien en deze consequenties tegen elkaar af te wegen in overeenstemming met de normen en waarden in de Nederlandse samenleving;

4.2 in staat is verantwoordelijkheid voor eigen klinisch handelen op zich te nemen en zich tegelijkertijd bewust te zijn van de grenzen van diagnostiek en behandelmogelijkheden;

4.3 inzicht heeft in, en openheid voor tekortkomingen in het eigen handelen, openheid voor feedback tijdens inter- en supervisie;

4.4 inzicht heeft in de waarde en betrouwbare van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek

5. Leervaardigheid

De afgestudeerde master is in staat en bereid zich steeds nieuwe vakinhoudelijke kennis en vaardigheden eigen te maken en is bereid tot scholing, bijscholing en zelfstudie. De afgestudeerde master is doordrongen van het belang van wetenschappelijk gefundeerde kennis en 'evidencebased' werken.

Masterspecialisatie Arbeid, Organisatie en Gezondheid

1. Verwerven van Kennis en inzicht

De afgestudeerde master AOG beschikt over essentiële en actuele kennis van en gevorderd inzicht in de psychologie van arbeid, organisatie en gezondheid. Dit betekent dat de afgestudeerde master goede kennis van en inzicht heeft in:

1.1 de drie deelgebieden arbeid- & gezondheidspsychologie, personeelspsychologie en organisatiepsychologie en de relaties tussen deze deelgebieden;

- 1.2 maatschappelijke en actuele ontwikkelingen en (inter)nationale wetgeving op het terrein van AOG;
- 1.3 de relaties tussen arbeid, gedrag, gezondheid en prestaties en in cognitief-energetische en psychosociale processen die hierbij een rol spelen;
- 1.4 de personeelspsychologie, in het bijzonder in thema's als selectie, beloning, loopbaanontwikkeling, beoordeling en individuele verschillen binnen Human Resource Management;
- 1.5 organisatieontwikkeling en gedragsverandering en in inhoudelijke en procesmatige processen die hierbij een rol spelen;
- 1.6 de determinanten van sport en bewegen en in de effecten van sport op gezondheid, prestaties en arbeidsreïntegratie;
- 1.7 algemene en specialistische methoden die relevant zijn voor onderzoek op het terrein van AOG;
- 1.8 bestaande 'evidence-based' toepassingen van AOG-kennis in het praktijkveld van AOG.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde master AOG is in staat om verschillende kennisonderdelen, zoals vermeld onder 1, te integreren en toe te passen in nieuwe en vaak complexe praktijksituaties. Kennis en inzicht en de toepassing daarvan zijn verbonden via het scientist-practitioner model. De afgestudeerde master is in staat om:

- 2.1 AOG-kennis op een wetenschappelijk verantwoorde en effectieve wijze toe te passen op vraagstukken/problematiek uit het praktijkveld van AOG;
- 2.2 wetenschappelijk verantwoord onderzoek op het gebied van AOG op te zetten en uit te voeren;
- 2.3 het eigen professionele handelen te baseren op actuele wetenschappelijke kennis.

3. Oordeelsvorming

De afgestudeerde master AOG is in staat om, op grond van vakinhoudelijke en wetenschappelijke kennis, afgewogen oordelen te vormen over AOG-vraagstukken, waarbij rekening wordt gehouden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden. De afgestudeerde master is in staat:

- 3.1 de consequenties van het eigen beroepsmatig handelen te overzien en deze consequenties tegen elkaar af te wegen in het licht van normen en waarden in de Nederlandse samenleving;
- 3.2 de balans tussen wetenschappelijke kwaliteit en belangen en randvoorwaarden in de praktijk te wegen en te beoordelen;
- 3.3 kritisch te reflecteren op de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek en de waarde en betrekkelijkheid van onderzoeksresultaten en interventies te zien.

4. Communicatie

De afgestudeerde master AOG beschikt over goede sociaal-communicatieve vaardigheden, namelijk:

- 4.1 de sociale en communicatieve vaardigheden die nodig zijn om professioneel en effectief te handelen in relatie tot opdrachtgevers, cliënten en collega's;
- 4.2 de vaardigheid in zorgvuldige schriftelijke en mondelinge rapportage;
- 4.3 de vaardigheid om over het eigen beroepsmatig handelen verantwoording af te leggen en hierover professioneel te communiceren.

5. Leervaardigheden

De afgestudeerde master AOG is bereid en in staat om zich steeds nieuwe vakinhoudelijke kennis en vaardigheden eigen te maken. De master beschikt over:

- 5.1 de vaardigheid om kennis op het gebied van AOG up-to-date te houden en zelfstandig nieuwe kennis op dit terrein te verwerven;
- 5.2 het vermogen om kritisch te reflecteren op het eigen beroepsmatig handelen en op de consequenties hiervan teneinde onderbouwde keuzes te maken voor de eigen ontwikkeling als professional;
- 5.3 inzicht in de noodzakelijkheid van het zich op de hoogte houden van actuele onderzoeksontwikkelingen op het terrein van AOG.

Masterspecialisatie Gedragsverandering

1. Verwerven van Kennis en inzicht

De afgestudeerde master Gedragsverandering beschikt over essentiële, actuele en gevorderde kennis en inzicht in de psychologie van gedragsverandering. Daartoe beschikt de afgestudeerde over:

- 1.1 fundamentele wetenschappelijke kennis op het gebied van gedragsregulatie en gedragsbeïnvloeding en inzicht in welke processen daarbinnen wel en niet beïnvloed kunnen worden;
- 1.2 inzicht in de mogelijke vertaling en beperkingen van wetenschappelijk onderzoek voor de interventies in de praktijk;
- 1.3 overzicht van bestaande en veelgebruikte interventies op het gebied van gedragsverandering;
- 1.4 gedegen kennis over onderzoeksmethoden die in de praktijk toepasbaar zijn voor psychologisch effectonderzoek.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde master kan zijn kennis toepassen in nieuwe situaties of casussen. Kennis en inzicht en de toepassing daarvan zijn verbonden via het scientistpractitioner model. De afgestudeerde master is in staat om:

- 2.1 wetenschappelijke kennis en bevindingen te vertalen naar praktijksituaties en specifieke nieuwe casussen of thema's;
- 2.2 volgens het SWITCH model zelfstandig vraagstukken rondom gedrag aan te pakken. Dat wil zeggen situeren, wetenschappelijke context beschrijven, interventies ontwikkelen en testen en relevante conclusies en hoofdzaken helder rapporteren;
- 2.3 op projectmatige wijze een SWITCH cyclus met betrekking tot een concrete casus te plannen en in de praktijk effectief en efficiënt te leiden.

3. Oordeelsvorming

De afgestudeerde master is in staat om op grond van vakinhoudelijke en wetenschappelijke kennis afgewogen oordelen te vormen over vraagstukken omtrent gedrag en de beïnvloeding daarvan. Dit houdt in dat de master:

- 3.1 de balans tussen wetenschappelijke kwaliteit én de belangen en randvoorwaarden die in de praktijk spelen kan afwegen en beoordelen;
- 3.2 de consequenties van het eigen beroepsmatig handelen kan overzien en deze kan beoordelen in het licht van zijn maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden;
- 3.3 inzicht heeft in de waarde en betrouwbareheid van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek.

4. Communicatie

De afgestudeerde master Gedragsverandering beschikt over goed sociaal-communicatieve vaardigheden, namelijk:

- 4.1 de vaardigheid om professioneel te communiceren met zowel vakgenoten als opdrachtgevers;
- 4.2 de vaardigheid om schriftelijk en mondeling rapportages uit te voeren;
- 4.3 het vermogen om het eigen beroepsmatig handelen te verantwoorden.

5. Leervaardigheden

De afgestudeerde master is in staat om zich steeds nieuwe vakinhoudelijke kennis en vaardigheden eigen te maken. De afgestudeerde master:

- 5.1 begrijpt het belang van wetenschappelijke kennis en 'evidence-based' werken in de beroepspraktijk;
- 5.2 heeft het vermogen kritisch te reflecteren op het eigen handelen en kan daardoor onderbouwde keuzes maken voor de eigen ontwikkeling als professional.

BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S

Bacheloropleiding Psychologie

Tabel 3. Structuur van het Bachelorprogramma: relatie tussen eindkwalificaties, leerlijnen en aantal EC's.

Eindkwalificaties	Leerlijnen	Omvang in EC
1	Brein & Cognitie	Theoretisch cluster: 83 EC (exclusief Vrije ruimte van 16 EC)
2	Gedrag & Omgeving	
3	Ontwikkeling & Psychische Gezondheid	
4	Onderzoekvaardigheden	Cluster Attitude & vaardigheden: 81 EC
5	Academische vaardigheden	
6	Professionele vaardigheden	

Masteropleiding Psychologie

Tabel 5. Structuur van het masterprogramma, uitgesplitst naar drie specialisaties, onderdelen en EC's (keuzevakken zijn gecursiveerd)

Gezondheidszorgpsychologie	EC	Arbeid, Organisatie en Gezondheid	EC	Gedragsverandering	EC
Psychodiagnostiek	8	Inleiding Arbeid, Organisatie en Gezondheid	6	Psychologie van Gedragsverandering	9
Psychopathologie	8	Verdieping AOG (2 uit 3):	12	SWITCH:	12
Psychologische Interventies	8	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Personeelspsychologie</i> - <i>Arbeid, Gezondheid en Prestatie</i> - <i>Organisatie-ontwikkeling en Gedragsverandering</i> 		Toegepaste, projectmatige onderzoeksmethode en rapportage	
Vaardigheidstraining (2 uit 5):	6	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Interpersoonlijke interventies</i> - <i>Interventies bij kinderen</i> - <i>Klachtgerichte interventies</i> - <i>Neuropsychologische revalidatie</i> - <i>Interventies bij oudere volwassenen</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Human Resource Management</i> - <i>Sport en Gezondheid</i> - <i>Organisatieverandering en -advies</i> 	TRAJECT:	12
				Groepsgewijs onderzoeksproject in de praktijk	
				Persoonlijke Effectiviteit in een Professionele Setting	3
Klinische Stage	20	Geïntegreerde Stage en	30	Geïntegreerde Stage en	24
Master Thesis	10	Masterthesis		Masterthesis	

BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA

Maandag 18 december 2017			Praktisch
11.00	13.30	Voorbereidend overleg panel en inzien documenten (incl. lunch)	Spinozagebouw A.03.06
13.30	14.15	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken	
14.15	14.45	Overleg panel	Twee gesprekken op verzoek panel
14.45	15.30	Gesprek met studenten bacheloropleiding	
15.30	16.15	Gesprek met studenten masteropleiding	
16.15	16.45	Overleg panel + open spreekuur	Twee aanmeldingen voor open spreekuur: Gesprek op verzoek panel
16.45	17.30	Gesprek met alumni	
18.30	21.00	Diner panel (voorbereiden tweede dag)	-

Dinsdag 19 december 2017			Praktisch
8.30	9.15	Aankomst panel; inzien documenten, voorbereiding gesprekken	Spinozagebouw A.03.06
9.15	10.00	Gesprek met docenten bacheloropleiding	
10.00	10.45	Gesprek met docenten masteropleiding	
10.45	11.00	Overleg panel	
11.00	11.30	Gesprek met selectie leden van de Opleidingscommissies bachelor en master	
11.30	12.15	Gesprek met leden van de Examencommissie	
12.15	13.00	Lunch, inzien documenten	
13.00	13.30	Voorbereiden eindgesprek met formeel verantwoordelijken	
13.30	14.00	Eindgesprek met formeel verantwoordelijken	
14.00	16.00	Opstellen voorlopige bevindingen	
16.00	16.45	Ontwikkelgesprek	
17.00	17.15	Mondelinge rapportage voorlopig oordeel	

BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Psychologie en 15 eindwerken van de masteropleiding Psychologie (scripties voor de masterspecialisaties Gedragsverandering en Arbeid, Organisatie & Gezondheid, en stageverslag gecombineerd met scriptie voor de masterspecialisatie Gezondheidspsychologie). De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Cursusdossiers voor de volgende vakken:

- Ontwikkeling & Psychische Gezondheid 1;
- Gedrag & Omgeving 2: Gedrag in Arbeidsorganisaties;
- Beroepsethiek voor psychologen;
- Psychologie van Gedragsverandering (in specialisatie Gedragsverandering).

Overige informatie:

- Jaarverslagen van de opleiding over de jaren 2012 tot en met 2017;
- Vergaderverslagen van de opleidingscommissie van de afgelopen vijf jaar;
- Rapporten van de steekproefsgewijze screening van toetsen en theses van de verschillende cursussen en afstudeerrichtingen in 2015, 2016 en 2017 door de examencommissie;
- Het toetsbeleid en de toetsprogramma's voor de afgelopen drie jaar;
- De cursushandleiding, toetsen, *teacher reports* en studentenevaluaties van de door het panel geselecteerde cursussen;
- Diverse beleidsnotities die de opleiding de afgelopen jaren heeft gebruikt om verbeteringen door te voeren.